

Pod ostrou palbou

V Doupovských horách se uskutečnilo mezinárodní cvičení dělostřelců Joint Fires 2019

str. 22

Na Dny NATO a Dny Vzdušných sil AČR se přišlo podívat 220 000 diváků

Tisícovka vojáků a spousta techniky

Program devatenáctých Dnů NATO v Ostravě a desátých Dnů Vzdušných sil AČR byl oslavou 20. výročí vstupu České republiky do Severoatlantické aliance a 70. výročí od vzniku Aliance samotné. Největší ukázkou bezpečnostní přehlídky v Evropě navštívilo za víkend 220 000 diváků. Zatímco na zemi dominovala statická ukáзка obřích letounů a technika čtyř zahraničních armád, ve vzduchu pak vládly atraktivní show tří leteckých akrobatických skupin. Letošního ročníku se zúčastnilo 17 zemí.

Ve vzduchu i na zemi bylo připraveno téměř 70 dynamických ukázek v celkové délce 16 hodin. Mezi leteckou technikou nešlo přehlédnout největší sériové letadlo světa C-5M Super Galaxy, strategický bombardér B-52 Stratofortress, transportní letoun Airbus A400M nebo tankovací letoun KC-135 Stratotanker. Po třech letech se na letiště v Mošnově vrátil také alianční letoun E3A Sentry se systémem AWACS. Rumunsko, které bylo pro letošní ročník speciálním partnerským státem, představilo v dynamické ukázkce cvičný letoun IAR-99 Soim a bitevní vrtulník IAR 330 Puma. Stejně stroje si bylo možné prohlédnout i na statických ukázkách, kde je navíc doplnil přepravní letoun C-27 J Spartan. Zajímavé bylo vystoupení rumunské stíhačky Mig 21, která byla kdysi ve výzbroji 8. stíhacího leteckého pluku dislokovaného právě na letišti v Mošnově. Vzhledem k zasedání ministrů Visegrádské čtyřky byl letošní ročník také ukázkou interoperability jednotlivých států, což potvrdili ve svých projevech i ministři Slovenska, Polska, Maďarska a samozřejmě České republiky. Ti v rámci V4 řešili rozvoj vzájemné spolupráce, kupříkladu společný nákup munice a v dlouhodobém horizontu i možný výcvik na podzvukových letounech, nákup ručních zbraní nebo modernizaci tanků T-72.

Text a foto: Michal Voska

Výsadek z letounu CASA

Britští výsadkáři ze skupiny The Tigers

Akrobatický speciál Extra a JAS-39 Gripen

Obrněnec CV90

obsah

Je jen jedna armáda 2

S velitelem Velitelství teritoria plk. gšt. Antonínem Genserem jsme hovořili nejen o budování této nové velitelské struktury

Využili nové technické prostředky 5

Průzkumníci ověřovali během komplexního výcviku sladčnost jednotlivých skupin

Mountain Flight již pojedenácté 6

Ve vysokohorském terénu francouzských Pyrenejí cvičily poprvé posádky vrtulníku Sokol

RBS-70 NG v akci 9

Vojskové zkoušky protiletadlového kompletu nové generace

Nesmíme zaostat 12

Každým dnem roste význam dat, umělé inteligence a kyberprostoru

Strážní rota připravena 16

43. výsadkový prapor byl certifikován pro nasazení v Afghánistánu

Alianční spolupráce na vodě 18

Ženíšté pontonové roty společně s Američany a aktivní zálohou přemostili během cvičení Labe 2019 náš největší tok

Ample Strike 20

Společný výcvik předsunutých leteckých návodčích a letových osádek

Pod ostrou palbou 22

V Doupovských horách se uskutečnilo mezinárodní cvičení dělostřelců Joint Fires 2019

Zlatý náborář 26

Nadrotmistr František Jeřábek přivezl s reprezentací ČR v taekwondo ITF dvanáct zlatých medailí

Záložníci pod lupou 28

Představujeme příslušníky aktivní zálohy a jejich profese

Běhající personalista 30

Rotmistr Vladislav Joska z 15. ženijního pluku vyhrál závod Spartan Race ve Francii

Land 400 Phase 3 32

Technika a výzbroj

WC-135 Constant Phoenix 36

Technika a výzbroj

Hlava a srdce armády 38

Generální štáb AČR oslavil sto let své existence, vznikl na podzim roku 1910

Letecký mechanik letounů CASA C-295 a L-410 42

Představujeme vojenské profese

Nejlepší řidič je z Bučovic 44

Šedesát armádních řidičů soutěžilo na speciálních řídicích cvičištích ve Vysokově

Rukávové znaky 46

Manuál vojenského profesionála

Boj o Železná vrata 48

Před pětasedesáti lety byli dva naši důstojníci vysazeni se skupinou Katarakt na Dunaji s úkolem přerušit zásobovací trasu

Aero L-39 NG

AH-1Z Viper

Česko-rumunská pozemní operace

S velitelem Velitelství teritoria plk. gšt. Antonínem Genserem jsme hovořili nejen o budování této nové velitelské struktury

Je jen jedna armáda

Počínaje červencem letošního roku byl do funkce velitele nově vznikajícího Velitelství teritoria ustanoven plukovník gšt. Antonín Genser. A právě otázky týkající se budování této nové velitelské struktury byly jedním z hlavních důvodů, proč jsme ho požádali o následující rozhovor.

Jak jste přijal jmenování velitelem nově vznikajícího Velitelství teritoria, byla to pro vás určitá výzva?

Výzva to určitě byla a je. Každá nová řídicí a velitelská funkce představuje něco takového. Nové povinnosti, noví lidé, nové vztahy, nové prostory. Na Velitelství pozemních sil a v podmínkách práce na Generálním štábu jsem získal obrovskou zkušenost z této úrovně. Jsem přesvědčen, že všechny tyto zkušenosti uplatním právě v této nové funkci.

Nové velitelství budujete v podstatě na zelené louce. Je to jednodušší cesta než jej transformovat z nějaké jiné složky?

Jednodušší to určitě není. Řekněme, že je to prostě jiné. Obojí má svá specifika, oba způsoby mají své plusy a minusy. Cíl je ale

stejný – vytvořit něco nového. A to v našem případě platí na sto procent.

Jak vůbec vzniká takovéto nové velitelství, staví se postupně od první židle a prvního auta?

Náčelník Generálního štábu AČR nám vyčlenil prostor a stanovil termín. Zbytek je naše starost. Skutečně jsme začali skříněmi, stoly, židlemi a dalším vybavením pracovních a bytových zón. Následovalo vybavení informačními technologiemi a prostředky velení. Technika je na cestě. Zbytek si asi umí každý představit. Nic tu nebylo a nyní už velitelství začíná fungovat.

Jaká bude struktura Velitelství teritoria, co všechno bude obnášet a kolik bude mít lidí?

Struktura a počty velitelství jsou přizpůsobeny možnostem AČR a v neposlední řadě rozsahu úkolu, který nám dal do počátku činnosti NGŠ AČR. Výstavba velitelství má svůj postupný plán. Konkrétně bude mít přes čtyřicet osob a jeho základ tvoří operační, logistický a výcvikový prvek. Na zřeteli při jeho tvorbě jsme měli hlavně funkčnost.

Nemáte problém s jeho personálním zajištěním?

Všichni velitelé se v současné době potýkají s nedostatkem lidí. Připravených a zkušených odborníků bude vždy nedostatek. Navíc velitelství podobného typu a této úrovně nemůže angažovat úplně nové jedince, kteří se právě stali součástí Armády ČR. Na personálním obsazení pracujeme skutečně velmi pečlivě.

Na výstavbu velitelství máte jen několik měsíců. Počáteční operační schopnosti by mělo dosáhnout v lednu 2020. Co všechno musíte udělat do tohoto data a jak bude pokračovat výstavba velitelství po jejich dosažení?

Obrazně a jednoduše řečeno, musíme získat vliv na plánování, koordinaci, provedení a zabezpečení výcviku jednotek aktivní zálohy krajských vojenských velitelství (AZ KVV). Musíme zdokonalit sami sebe v potřebných dovednostech pro vedení chodu velitelství a řízení výcviku těchto jednotek. Začneme se starat o materiální vybavení jednotek AZ KVV. Musíme se postarat o to, aby byly zahájeny práce na rekonstrukci budovy, která nám byla v tábořské posádce přidělena. V neposlední řadě se musíme postarat o to, aby nás ostatní útvary AČR začaly vnímat jako partnera.

Jaké složky budou velitelství podřízeny, bude se jednat v uvozovkách pouze o krajská vojenská velitelství a jejich jednotky AZ?

V současné době nemá velitelství přímo podřízené složky. Společně se sekci plánování schopností MO jsme se podělili o kompetence vůči krajským vojenským velitelstvím.

Naše parketa je ta výcviková. Tato situace se v dalších letech změní a skutečně budeme mít podřízena jednotlivá KVV. Takový je zatím plán.

Máte spadat pod Velitelství pro operace. Jak bude tato podřízenost vypadat, co všechno bude obnášet?

Takzvaně „spadat“ pod Operační velitelství skutečně máme, ale tato situace nastává až v okamžiku změny mírového stavu ve „stav ohrožení státu“ nebo „válečný stav“. Stejně jako ostatní velitelství sil. V době míru jsme přímo podřízeni náčelníkovi Generálního štábu. Na tuto situaci se budeme připravovat od okamžiku, kdy vznikne Operační velitelství a jeho velitel naplánuje přípravu svého štábu. Bude se jednat o standardní procesy, které jsou zavedeny mezi nadřízeným a podřízeným velitelstvím. Vyčleňování osob do jednotlivých prvků velení

a vyčleňování styčných důstojníků jsou toho dobrým příkladem.

Vojenská policie před časem zrekonstruovala bývalý objekt velitelství okruhu. Využijete právě tuto budovu pro sídlo vašeho velitelství, anebo si budete muset rekonstruovat jinou?

Částečně jsem to již naznačil v předcházející otázce. Budeme rekonstruovat jinou budovu. Ze staré se stane nová a moderní.

Naše současné prostory jsou provizorními, „půjčili“ jsme si je od Vojenské policie. Vojenská policie v Táboře a její velení udělalo obrovský kus práce při rekonstrukci stávajících budov. Já doufám, že je brzo doženeme a vojenská nemovitá infrastruktura v Táboře bude zase líbivá, plně funkční a moderní. Je zde dobře našlápnuto. Nejednou mne zastavují vojenští důchodci, kteří si pamatují tábořskou posádku v plné slávě, a přejí nám

hodně zduř v tomto procesu. S potěšením sledují její vývoj.

V tábořské posádce jste strávil řadu let. Je pro vás výhodou, že znáte její možnosti a dokážete je využít?

Ano, v posádce jsem strávil řadu let. I když jsem sloužil na různých místech, v Táboře jsem zůstal domovem. Doslova. A určitě to je výhoda je. Znáám zdejší lidi, oni znají mne. Pak je to vždy jednodušší.

V Táboře kdysi sídlilo velitelství okruhu, později velitelství podpory. Navázáte v něčem na tuto tradici?

Jak se to vezme. Na tradice způsobu velení jednotkám AČR asi ne. Doba se změnila. Rozhodně se ale přidáme k rozvíjení tradice Táboře jako tradičně vojenského města. Vojáků v Táboře bude přibývat, a nejsme to jen my.

Podle některých lidí vzniká určitý kvalitativní rozdíl mezi jednotkami AZ u útvarů a těmi, které působí při KVV. A to jak z hlediska výcviku, tak i materiálního zajištění a výzbroje. Přispěje vaše velitelství i k řešení těchto aspektů?

Rozdíl mezi jednotkami AZ KVV a jednotkami AZ bojových útvarů je. Rozhodně to ale není rozdíl kvalitativní! Tyto jednotky jsou vytvářeny a cvičeny s rozdílnými cíli. Pokusím se to říci jednoduše. Jednotky AZ u útvarů mají přímou spojitost s těmito jednotkami. Výcvikem, možností doplňování, vybavením dostupným materiálem, přípravou na rozvíjení dalších útvarů a jednotek. Jejich dovednosti a výcvik jsou směřovány, jednoduše řečeno, do čistě „vojenského řemesla“.

Jednotky AZ KVV zase mají přímou spojitost s teritoriem (krajem). Cvičí a připravují se na zvládnutí všeobecných vojenských dovedností a navíc na zvládnutí součinnosti při ochraně klíčové infrastruktury v krajích, spolupráci s IZS a podobně. Řekneme tedy „teritoriální speciality“. Dobrým příkladem jsou z poslední doby cvičení Pražské a Karlovarské jednotky AZ KVV při zvládnutí protipovodňových opatření. Nebo cvičení k ochraně jaderné elektrárny.

Rozdílné úkoly přináší odlišnosti v přípravě a výcviku. Materiálu není nikdy dostatek. Vždy bude mít někdo méně a někdo více. V každém případě naše velitelství zajišťuje doplňování materiálem a technikou plánovitě a postupně. Proces běží a není možné ho vyřešit okamžitě. Naše velitelství ke zduř tohoto procesu určitě přispěje svým dílem.

Jednotkám AZ prospělo zřízení několika profesionálních tabulek. Díky tomu se z nich stávají jakési rámcové útvary. Je to cesta, kterou se s ohledem na materiální a výcvikové zajištění budete ubírat do budoucna i vy?

A fakta

Plukovník gšt. Antonín Genser se narodil 5. října 1964 v Čeladné. Po ukončení Vojenské vysoké školy pozemního vojska ve Vyškově nastoupil na funkci velitele čety 18. tankového pluku do Táboře. Postupně zde vystřídal řadu velitelských funkcí až po velitele tankového praporu. V Táboře zůstal i poté, co byla tato jednotka reorganizována na 42. prapor 4. brigády rychlého nasazení. U praporu působil na funkcích důstojníka štábu pro výcvik, velitel velitelské roty, zástupce velitele praporu a velitel praporu. Po dvou letech strávených na Velitelství společných sil v Olomouci se v roce 2008 stal náčelníkem štábu 7. mechanizované brigády. V roce 2011 se vrátil k 4. brigádě rychlého nasazení na funkci zástupce velitele. Odtud vedla jeho cesta na pozici náčelníka štábu Velitelství pozemních sil. K 1. červenci 2019 se stal velitelem Velitelství teritoria.

Plukovník gšt. Genser absolvoval Command and General Staff College, US Army ve Fort Leavenworth v Kansasu v USA a v roce 2010 Royal College of Defence Studies ve Velké Británii.

Operační nasazení:
2004 KFOR Kosovo
2012 ISAF Afghánistán

Je to zcela jistě cesta do budoucna. Jsme o tom všichni přesvědčeni. Z AČR nikdo nesejmul a nesejme povinnost v případě nouze a nutnosti obrany ČR být připraveni vytvořit další jednotky. A právě k tomuto účelu bude vždy sloužit podobné „prolínání“ tabulek.

Nemáte rád, když někdo dělí armádu na profesionální a záložní. Říkáte, že je jenom jedna. Mění se podle vás postupem času přístup odborné vojenské veřejnosti k záložníkům?

Jsem o tom hluboce přesvědčen, že je jen jedna armáda. Jde nám o společný cíl. Děláme stejnou práci. Přístup už se změnil. Profesionální voják ví, že vojáci AZ nejen „chtějí“, ale také přizpůsobili svůj život, účastní se

pravidelného výcviku a obětovali část svého pohodlí. To si říká o uznání, nebo ne?

V minulosti jste působil jak u 4. brigády rychlého nasazení, tak i u 7. mechanizované brigády, znáte tedy velice dobře bojovou část naší armády. V čem je podle vás největší rozdíl mezi profesionálními a záložními vojáky? Pouze v pracovní době...

Text: Vladimír Marek,
foto: autor a Miroslava Štenclová

Průzkumníci ověřovali během komplexního výcviku sladčnost jednotlivých skupin v Boleticích

Využili nové technické prostředky

V uplynulém výcvikovém období byla 2. průzkumná rota zasazena ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice. Komplexní polní výcvik měl za úkol prověřit schopnost vedení průzkumu v neznámém terénu s použitím nově zavedených technických prostředků průzkumu Persistent Surveillance – Intelligence Surveillance Reconnaissance (PS ISR).

Samotnému zasazení průzkumných skupin předcházela taktická a materiální příprava skupiny. Velitelé průzkumných skupin provedli seznámení se záměrem působení v prostoru operace s následným detailním naplánováním vlastní bojové činnosti. Ve večerních hodinách velitelé skupin vydali své bojové rozkazy. Poté byla provedena závěrečná kontrola úplnosti a funkčnosti materiálu. Výsadek skupin byl proveden v brzkých ranních hodinách z letounu L-410 Turbolet, cvičně – do týlu nepřítel, reálně – do neznámého terénu ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice. Již samotné zasazení průzkumníků na padácích s veškerou výstrojí, výzbrojí a materiálem potřebným k plnění úkolu do neznámého území bylo náročným testem schopností jednotlivce. Průzkumníci museli prokázat schopnost řídit padák na přistání do členitého a zalesněného terénu. Ihned po přistání pak jednotka zahájila plnění úkolu. V souladu s taktickými postupy byly veškeré přesuny prováděny skrytě.

Pomohl nový přenos dat

Průzkumné skupiny nakonec všechny vydané úkoly splnily, i když nejednou, také kvůli náročným dlouhým přesunům v neprostupném terénu, s vypětím všech sil. Činnost protivníka v zájmovém prostoru byla rozkryta. Skupiny k tomu použily naostro nové technické prostředky průzkumu a nastavený systém přenosu dat, který doposud jen testovaly. Přenos a analýza získaných zpráv od průzkumných orgánů byly řízeny z místa velení 2. průzkumné roty, na němž se podílelo družstvo speciálního spojení 53. pluku průzkumu a elektronického boje. Po stažení skupin do prostoru určeného pro styk s řídicím důstojníkem byl proveden přesun zpět do sestavy vlastních vojsk, kde proběhlo jejich vytěžení po splnění úkolu. Komplexní polní výcvik byl specifický hned z několika důvodů. Veškeré získané a předané informace od průzkumných skupin byly získány s pomocí

nově zavedených technických prostředků průzkumu PS ISR. Díky těmto prostředkům jsou průzkumné skupiny schopny zjišťovat a předávat informace téměř v reálném čase a tak podstatně rychleji a přesněji vykrslují reálnou situaci na bojišti pro rozhodovací proces velitele brigádního úkolového uskupení.

Orientace v terénu a přesun

Komplexní výcvik se uskutečnil v Boleticích, kde prostějovští průzkumníci cvičí velmi zřídky. To přispělo k jeho realitě a náročnosti. U všech cvičících se prokázala vynikající schopnost orientace v neznámém terénu a umění skrytě se přesunout, což jsou pro průzkumníky

životně nezbytné dovednosti. Posledním specifickým tohoto výcviku bylo zasazení skupin padákem s veškerou výstrojí a výzbrojí potřebnou pro plnění úkolů v neznámém terénu. Tento způsob zasazení je vyvrcholením výcviku ve výsadkové přípravě na padáku s kulatým vrchlíkem. Cíle cvičení byly beze zbytku naplněny a průzkumníci 2. průzkumné roty 102. průzkumného praporu tak dokázali, že náročný výcvik, který v předchozích obdobích absolvovali, byl efektivní a že jsou plnohodnotně připraveni k plnění svých úkolů.

Text a foto: kpt. Jakub Pospíšil

Ve vysokohorském terénu francouzských Pyrenejí cvičily poprvé posádky vrtulníku Sokol

Mountain Flight již pojedenaácté

Náročný výcvik v létání v horském terénu se již tradičně uskutečnil v okolí francouzského letiště Sainte-Léocadie, poblíž města Saillagouse. Cvičení Vzdušných sil Armády České republiky pod názvem Mountain Flight se konalo v první polovině září.

Čtrnáctidenního cvičení ve francouzských Pyreneích se účastnily posádky 24. základny dopravního letectva se dvěma vrtulníky W-3A Sokol a také vojáci z 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou se třemi vrtulníky Mi-171Š. Převážnou část cvičících a materiálů zajistil dopravní letoun CASA C-295M. Díky pozemnímu sledu bylo vše s předstihem na místě včas přichystáno. Po osmihodinovém letu pak přistálo na letišti v Sainte-Léocadie (LFYS) našich pět vrtulníků.

Již pojedenaácté

Cílem cvičení bylo zvládnout a upevnit praktické dovednosti a návyky členů posádek při letové činnosti ve vysokohorském terénu, například přistání na plochách omezených rozměrů s nadmořskou výškou nad 2 000 metrů nebo v nehostinném prostředí vysokohorských údolí.

Centre de vol en montagne Sainte-Léocadie, tedy Centrum pro létání v horách, hostilo naše

vrtulníky již pojedenaácté. Toto výcvikové zařízení sídlí na malém travnatém letišti v těsné blízkosti španělských hranic v 1 330 metrech nad mořem. Je vybaveno kvalitním technickým, ubytovacím a stravovacím zázemím. K dispozici je zde jedenáct pracovních zón, z nichž každá má svůj charakteristický rys. Nabízí se tak nepřeberná škála podmínek, především rozdílné nadmořské výšky šplhající ke třem tisícům metrů a různá náročnost terénu.

Výkyvy teplot a řidší vzduch

„Toto cvičení má pro piloty velký význam, protože létání ve vysokých nadmořských výškách je ojedinělé svými podmínkami a v České republice je nelze nasimulovat. Prostory cvičení nabízejí spoustu přistávacích míst a s tím spojené velké možnosti nácviku rozhodovací činnosti a schopnosti přistání posádky vrtulníku. V horách se častěji a rychleji mění meteorologické podmínky, je řidší vzduch, výkyvy teplot ovlivňují vlastnosti letu a výkony vrtulníku. Pilot se musí při letu naučit identifikovat směr

větru pomocí přístrojů nebo vizuálně, podle toho, jak stroj reaguje,“ vysvětluje major Petr Šafařík, velitel kbelské jednotky.

Další oblastí výcviku je výběr vhodných ploch pro přistání ve vysokohorském terénu a následné přistání na nich. Prostředí poblíž místa cvičení nabízí širokou škálu ploch pro přistání v různých nadmořských výškách, a tak lze provádět výcvik postupně od jednoduchých až po ty složitější situace. V horách se často mění počasí, proto je nutné znát chování vrtulníku a jeho rozdílné vlastnosti v různých výškách. Hlavním zaměřením výcviku v nepříznivých podmínkách je naučit piloty kalkulovat se vzletovou hmotností stroje v určité výšce, která úzce souvisí s výkonem vrtulníku – řidší vzduch a teplota ovlivňují výkon vrtulníku. S tím také souvisí maximální hmotnost nákladu.

Příprava na modelu terénu

„Už samotná přípravná fáze létání ve vysokých horách byla pro nás velkým přínosem.

Nad modelem horského terénu a s malým modelem vrtulníku jsme si nadřídili tzv. nasucho zásady výběru ploch, rekognoskaci ploch, určení směru větru, turbulence a podobně. Před samotným létáním jsme drilovali a memorovali všechny procedury a zásady při výběru ploch i při samotném přistání ve vysokohorském terénu," dodal major Šafařík.

Součástí teoretické přípravy byla také kontrola veškerého vybavení pro přežití. To mají letci v taktických vestách a v tzv. alpha pack batozích. Ty obsahují důležité věci pro přežití v nehostinném terénu při vynuceném nebo nouzovém přistání.

„Vysokohorské prostředí je různorodé, každý pilot se musí na let připravit ještě důkladněji než v Čechách. Prostě jsme šli do prostředí, které u nás neznáme a kde se chyby nepromíjí. Tady se každý z nás naučil něco nového," zdůraznil major Šafařík.

Větší počet techniků

V minulosti doprovázel vrtulníky Mi-17 jeden tým techniků. Vzhledem k tomu, že do letošního cvičení byly zahrnuty dva vrtulníky W-3A Sokol, otevřela se tak možnost navýšit počet techniků, kteří si díky tomuto zahraničnímu cvičení zkusili takzvané práci v poli.

Přestože měli technici ve Francii k dispozici i hangár pro případnou údržbu nebo opravu vrtulníku, byly jejich možnosti během cvičení velmi omezené. Nemohli se například spoléhat na domovské zázemí technického vybavení včetně skladových náhradních dílů. Práce pozemního personálu proto nezačala příletem na dané místo, ale už několik měsíců před zahájením samotného cvičení.

„Veškeré vybavení, které si na cvičení vezeme s sebou, je základem toho, jak kvalitně budeme později působit. Některý materiál máme přímo ve vrtulníku, vzhledem k jeho malé přepravní kapacitě, oproti sedmnáctkám jsme však výrazně limitováni zejména hmotností. Těžké náhradní díly, prvky provozního a logistického zabezpečení jsme proto přepravili

Ve francouzských Pyrenejích se cvičila také záchrana osob z nepřístupného terénu.

v kontejnerech automobilní technikou, případně letounem CASA," vysvětlil major Martin Moldřík, zástupce velitele kbelské vrtulníkové letky.

Vycházeli z mnohaletých zkušeností

Při výběru náhradních dílů technici vycházeli z mnohaletých zkušeností a zohledňovali omezené možnosti francouzského zázemí. Důležitou roli sehrávaly také úkoly, které se v horském terénu létaly. Neméně podstatným kritériem pro výběr technického vybavení byla skladová dostupnost jednotlivých náhradních dílů.

„V minulosti se nám například stalo, že si vrtulník na skalnatém terénu poškodil pneumatiku. Takže nedílnou součástí naší letošní výbavy byla jedna sada kol pro hlavní i příďový podvozek a kompletní zvedáky na výměnu kol. Stejně tak jsme již v minulosti na cvičení měnili například celou vrtulku na typu Mi-17. Vzhledem k omezené přepravní kapacitě jsme opravdu brali jen to nejnnutnější. V případě poškození listů nosného rotoru nebo vyrovnávacího rotoru bychom museli jednat operativně a nechat si větší díly dopravit," dodal major Moldřík.

Ovšem ani tato varianta by se neobešla úplně bez komplikací. Letoun by byl schopen přepravit případné náhradní díly na letiště do Perpignanu, ale odtud by musely díly putovat ještě dvě hodiny kolovou technikou či vrtulníkem až do hor na letiště Sainte-Léocadie.

*Text: kpt. Zuzana Špačková, mjr. Martin Moldřík,
mjr. Břetislav Sedlář a Vladimír Marek,
foto: archiv leteckých základen*

Přípravná fáze – nad modelem horského terénu a s malým modelem vrtulníku

Prostory cvičení nabízí spoustu přistávacích míst s nadmořskou výškou nad 2 000 metrů.

Vojškové zkoušky protiletadlového kompletu nové generace

RBS-70 NG v akci

Příslušníci 252. protiletadlového raketového oddílu ze Strakonice absolvovali na střelnici Podvoří ve vojenském újezdu Boletice ostré střelby z protiletadlového raketového kompletu RBS-70 NG (New Generation – nová generace). Během zkoušek se vystřelilo celkem osm raket typu MK-II na tažený rukáv za malým, dálkově řízeným letadlem.

Optoelektronické zaměřovače

Protiletadlový systém RBS-70 NG má oproti starší verzi, kterou je Armáda České republiky vyzbrojena, řadu výhod. Je menší, má nižší hmotnost a vyznačuje se i větší kompaktností. Příprava pro taktické použití trvá tedy vojákům kratší dobu. Jeho součástí je i noční režim. Znamená to, že pro použití v noci nepotřebuje žádná přídavná zařízení. Další předností je schopnost postřelovat cíle v automatickém režimu. Před výstřelem má operátor možnost automaticky „uzamknout“ cíl. Samotné navedení rakety na cíl provádí počítač. Na základě toho je pak navedení přesnější a rychlejší, než když je manuálně řízeno operátorem, navíc je to i podstatné psychologické „odlehčení“ pro operátora v procesu střelecké sekvence. Komplet RBS-70 NG samozřejmě i nadále umožňuje manuální navedení rakety na cíl a oproti předešlé generaci i ve zhoršených světelných podmínkách či přímo v noci, a to bez použití přídavných zařízení. Nová verze zbraňového systému má obdobné požadavky na součástky a náhradní díly či techniku diagnostiky a servisu. Využívá také stejné spektrum stávajících i perspektivních raket řady RBS-70. Výcvik vojáků ani taktické postupy se při jejím ovládnutí od starší verze takřka neliší, dokonce lze konstatovat, že jsou jednodušší.

Zaměření manuální i radarové

Systém patří ke špičce i v porovnání s konkurencí. Umožňuje dva typy zaměření (oba byly na střelnici vyzkoušeny). Cíl může být zaměřen vizuálně anebo pomocí radaru, k němuž

lze systém připojit. Jakmile je nalezen cíl, operátor cíl zaměří a dotazovačem IFF zjišťuje, zda jde o vlastní, nebo nepřátelský cíl. Pokud jde o vlastní cíl, objeví se v zaměřovači varovné světlo a příprava k palbě je ukončena. Jde-li o nepřátelský cíl, zamíří operátor směrem k cíli, odpálí střelu a stále sleduje cíl. Tím je střela neustále vedena po laserovém paprsku k cíli až do okamžiku zásahu. Pokud je naváděcí signál ztracen, dojde po určeném čase k autodestrukci rakety. Mezi výhody laserového systému navádění, který byl u přenosného

protiletadlového kompletu RBS-70 použít oproti infračervenému navedení patří:

- podstatně větší maximální dálkový a výškový dosah;
- vysoká odolnost proti všem druhům rušení;
- možnost měnit cíl za letu či si vybrat místo zásahu;
- větší bezpečnost pro vlastní letectvo (možnost zničit raketu za letu).

A fakta

Robotsystém 70 (RBS 70) je přenosný protiletadlový raketový systém velmi krátkého dosahu vyvinutý firmou Bofors v 70. letech, který je určen k postřelování cílů a raket s plochou dráhou letu zejména na přeletu, ale i na odletu za podmínek detekce radarem i přímé viditelnosti, ve dne i v noci.

Technické parametry

Hmotnost v zákl. konfiguraci (stojan, zaměřovač, střela): 87 kg

Ráže střely: 110 mm

Průměr střely s rozvinutými křídélky: 320 mm

Hmotnost bojové hlavičky: 1,8 kg

Max. rychlost střely: Mach 2

Max. výškové pokrytí: 0–5 000 m

Max. účinná délka na přeletu a odletu: 300–8 000 m

Obsluha: 3 osoby

Vojáci přinášející raketnici

Vojskové zkoušky

Samotné střelby byly součástí vojskových zkoušek terminálu palebného prvku NG. Ten slouží k řízení palby a plánování činnosti družstva vyzbrojeného protiletadlovým kompletem RBS-70 NG. Během vojskových zkoušek, kromě takticko-technických požadavků, se ověřovala integrace kompletu RBS-70 NG do stávajícího systému velení a řízení palby. Testovala se jeho konektivita na místo bojového velení, radiolokátor RVR i aparatura vzdušného pozorovatele. To vše bylo zkoušeno již při

prvních střelbách tohoto systému na našem území v předešlých letech. Při současných zkouškách se konektivita i vycvičenost posádky/obsluhy ověřila i při přítomnosti zástupců výrobce. Celková koncepce v den zkoušek byla rozvržena následovně: bylo zaujato postavení, rozloženy systémy a vyzkoušena radiolokace včetně optických, pozorovacích prostředků. Na odlehleém prostoru byl připraven operátor s dálkově řízeným letadélkem, které na padesátimetrovém lanu táhlo cvičný rukáv, tedy cíl, který bylo třeba zasáhnout.

RBS-70 NG ukrytý pod maskovací sítí

Cíl zničen

Do pole působnosti se přesouvá první skupina. Tříčlenná skupina nese v tubusu raketu, která se připevní po pokynech řídicích na terminál. Poté je vypuštěno letadlo, které se bude nacházet zhruba 4 000 metrů před stanovištěm kompletu. Zaměření je pro ukázkou deklarováno pro pozorující zvednutou rukou s červeným praporekem. Operátor zahlásí „engage“, což znamená, že má zaměřeno a bude střílet. Během několika sekund již raketnici opouští raketa typu MK-II a cíl je v mžiku zasažen, což kontroluje opticky jak operátor, tak obsluha radaru. Po návratu letadla je rukáv znatelně poškozen, úkol splněn, nepřítel by neměl šanci. Podobný scénář se opakuje během dne čtyřikrát. Každá skupina vystřelí dvě rakety, celkem tedy bylo v Boleticích vystřeleno osm raket, z toho dvě v nočních hodinách za užití vestavných prvků nočního vidění, kterým nový typ disponuje.

Text a foto: Michal Voska

Každým dnem roste význam dat,
umělé inteligence a kyberprostoru

Nesmíme zaostat

Současná doba se vyznačuje intenzivní snahou o získání co největšího množství potenciálně využitelných informací, a to nejen o každém, ale o všem. To se promítá např. v rychlém budování datových uložišť. Tyto „banky“ na informace mají daleko vyšší potenciál pro investiční zhodnocení než banky v klasickém pojetí.

Skladování a sdílení dat

Vedle získávání dat je však potřeba řešit souběžně jejich skladování a sdílení. Důležitým opatřením v této souvislosti bude ochrana dat, aby nedošlo k jejich zneužití. Propojení velkého množství disponibilních dat umožňuje rychlejší a kvalitnější rozhodování, což se významně podílí na vytváření výhody nad konkurencí či protivníkem. Ve vojenském prostředí se bude jednat např. o získání operační výhody. Spolu se značným kvantem pořízených dat vyvstává problém s jejich správným a rychlým vyhodnocením tak, aby nedošlo k zahlcení člověka a to neomezilo jeho vnímání reality. Nejen tento problém zvládá vyřešit umělá inteligence (UI). Tato technologie je schopna poskytovat tzv. výsledné informace, což umožní snížení objemu datového přenosu. Vedle rozvoje a uplatnění UI je důležité se zabývat prostředky a způsoby získávání informací a jejich konečným využitím. K prostředkům získávání informací patří stále se rozšiřující spektrum senzorů, jejichž úroveň významně ovlivňuje možnosti využití UI. Sensory lze rozmístit, zejména na území protivníka, i pomocí bezpilotních prostředků. Tyto senzory mohou být opatřeny i autodestrukčním zařízením, které by zabránilo jejich převzetí protivníkem. Získaná data lze rovněž ukládat k pozdějšímu využití (např. kvůli velkému objemu či obtížnosti jejich zpracování), které bude postupně usnadňovat dokonalejší UI a také využívání nastupujících kvantových počítačů, výrazně výkonnějších než současné počítače. Kvantové počítače dokážou rychle a efektivně zpracovávat algoritmy, čehož dnešní procesory nejsou schopné. To je dobrá zpráva

také pro využívání UI, která na základě algoritmů umožňuje počítačovému systému strojové učení. Rychlejší přenos informací umožní 5G síť. Zdroje informací, jejich rychlé a velkokapacitní zpracování a rychlý přenos tak mohou vytvořit efektivní systém pro vedení bojové činnosti.

Zdokonalování autonomních prostředků

Rozvoj technologií jako UI přinese zdokonalování autonomních prostředků. Bojové systémy budou schopny plnit zadání i v případě eliminace člověka. Patrná bude také snaha o zvyšování lidských schopností díky exoskeletonovým konstrukcím, biotechnologiím atd. Vedle vývoje v oblasti algoritmů se posouvá také vyspělost mechanických konstrukcí robotických prostředků. Vyvíjí se rovněž sensorické vybavení, ale také speciální funkce dle účelu použití.

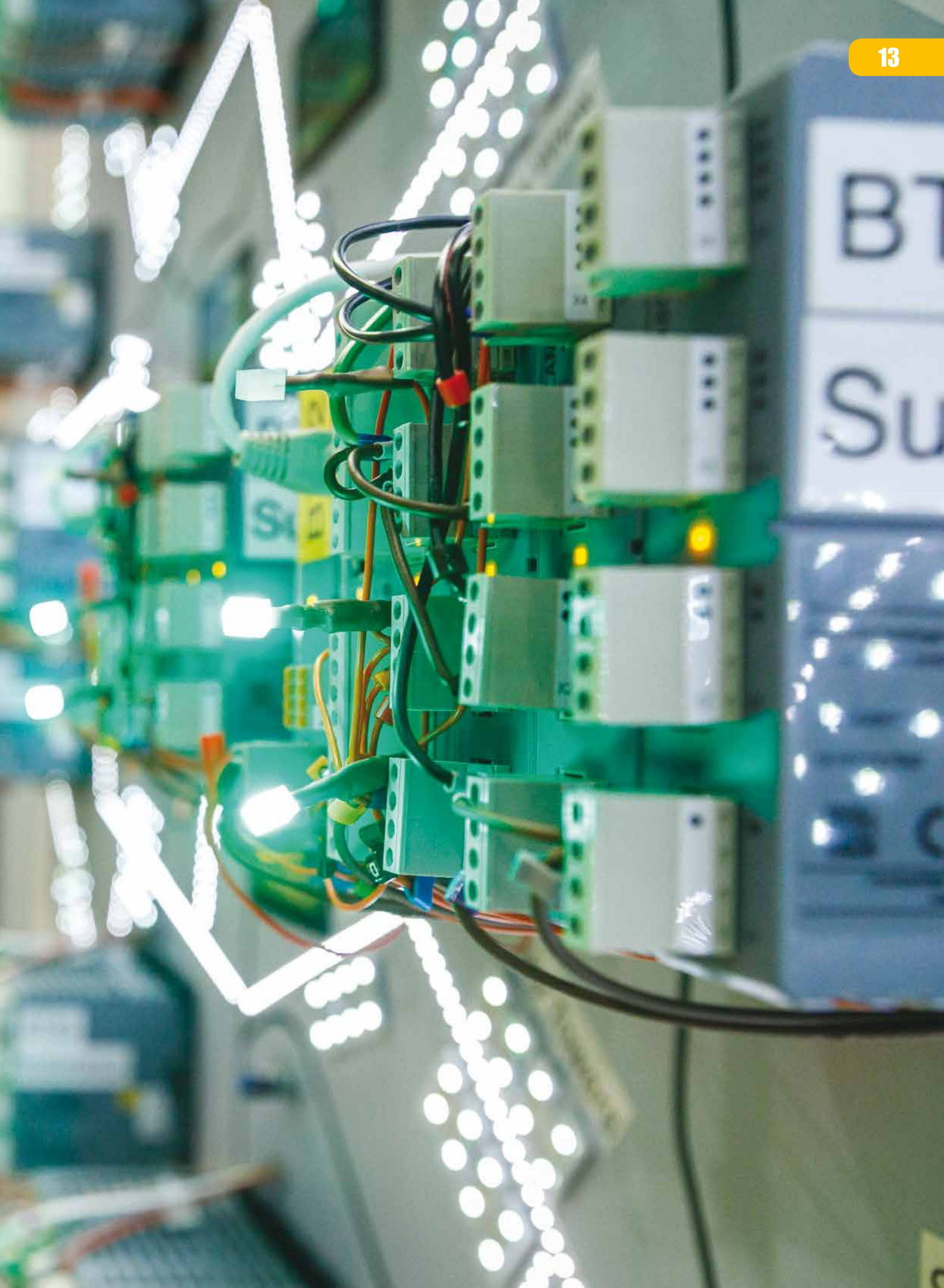
Díky UI budou spolupracující zbraňové systémy stále více ovlivňovat charakter vojenských operací. Toho si je vědoma řada zemí, ale ne všechny přikročily k přijímání odpovídajících opatření.

V současné době lze konstatovat, že nám hrozí zaostávání v této oblasti, a to i za menšími státy, než jsme my. Jako příklad bych uvedl Estonsko, které se snaží využít možnosti UI např. v rámci zefektivnění procesního řízení pod gesci státu. Algoritmy tak mohou nahrazovat nebo zvyšovat lidský potenciál. Využívání UI vede nejen k vyšší efektivitě, ale také k eliminaci či redukci lidských chyb. Ty mnohdy zdůvodňujeme rčením, že jsme jenom lidé. V současné době však také platí, že „nejsou lidé“. Chybí především kvalifikovaní

jedinci, a pokud je máme, tak jich řada odchází za lepšími nabídkami zejména zahraničních společností. Jako vždy peněz není nikdy dost, ale měli bychom si uvědomit, co je pro nás podstatné a čím začít. Jedním z benefitů totiž budou právě finanční úspory. Estonsko učinilo významné kroky také v kybernetické obraně, využívání internetu či vývoji bojových robotických prostředků. Všechny tyto oblasti jsou zároveň vhodnou platformou pro využívání UI. Ta je řešením pro zpracování značného množství dat, které již není v lidských silách využít v reálném čase. Bohužel nám chybí realistické vize. Ty by měly mj. objasnit, co je v našich podmínkách možné a realizovatelné. V případě UI však můžeme velice snadno „získat“ značné zpoždění a nakonec dospět ke konstatování, že nám „ujel vlak“.

Zvýšit úroveň kybernetické ochrany

Rozhodně bychom již nyní urgentně potřebovali zvýšit úroveň kybernetické obrany a postupně se připravit na kybernetickou válku ve všech souvislostech a dopadech. Mezi důležité aspekty účinné kybernetické obrany patří sdílení informací v rámci zpravodajské komunity spojeneckých států. Ne vždy se však podaří v této oblasti docílit požadované úrovně, a to zejména z důvodu ochrany informačních zdrojů či obav z možného poškození vlastních zájmů či zneužití poskytnutých informací. Pokud se však podaří realizovat spolupráci v oblasti kybernetické ochrany, např. zahájit společný projekt, v rámci něhož by úzce spolupracovaly např. týmy několika států (např. V4 + DE + Pobaltí, EU, NATO), mohl

by to být jeden z praktických kroků, jak se v této oblasti posunout dopředu. Ovšem k tomu, abychom mohli počítat s možnou spoluprací na této úrovni, je potřeba začít připravovat vlastní tým, který bychom mohli nabídnout do společného projektu (spolupráce). Jednou z aktuálních příležitostí, jak využít výhody mezinárodní spolupráce, je mj. možnost zapojení do dvou kybernetických projektů „Stálé strukturované spolupráce“ (PESCO).

Dva projekty PESCO

První projekt „EU Cyber Academia and Innovation Hub“ (EU CAIH) si klade za cíl založit „mini-CoE“ v oblasti kybernetické bezpečnosti, které by se věnovalo především aktuálním trendům a výchově nových bezpečnostních expertů. Druhým projektem je „Cyber and Information Domain Coordination Centre“ (CIDCC). Tento projekt je zaměřen na vytvoření integrovaného velícího prvku pro operace v kybernetické a informační doméně, který by sloužil jako velitelské a plánovací centrum vojenských operací států EU v kyberdoméně.

Bez vzájemné součinnosti a spojení kapacit bude obtížné se postavit kybernetickým útokům. K vybudování potřebných kapacit bude však potřebná spolupráce v širším rámci, který by měl zahrnovat zejména zapojení soukromého sektoru (včetně podpory drobných firem), příslušných vědeckých institucí a vysokých škol. Také by neměl být podceňen samotný výzkum. Obecně platí zásada, že účelné investice do výzkumu přináší největší benefity. Kritériem úspěšného investování je efektivita systému, na nějž má bezprostřední vliv kvalita lidí na všech úrovních struktury systému.

Kybernetická obrana by měla být rovněž řešena v těsné synergii s vedením elektronického boje.

Vzhledem k tomu, že koncepční dokumenty, ale ani různé studie nestačí držet krok s technologickým vývojem a rychle

se měnící situací, bude nutné přistupovat k přijímání nezbytných opatření s nezbytnou aktivitou a flexibilitou.

Perspektivy umělé inteligence

UI může znamenat velkou příležitost a šanci k řešení současných výzev pro lidstvo, jako jsou např. klimatické změny, udržitelný rozvoj, a to zejména v souvislosti s růstem populace a čerpáním přírodních zdrojů. Díky UI se zajisté objeví nové perspektivní technologie a řešení nových výzev a problémů. Propojení těchto technologií bude za použití UI umožňovat nové (průlomové) postupy řešení s efektivitou vyššího řádu. Můžeme očekávat, že konvergence nových technologií pravděpodobně vyvolá výraznou změnu, tzv. „game-changing effect“. Možnost zneužití bude však stálou paralelní hrozbou, tak jako tomu bylo v případě nových vynálezů v celé lidské historii.

Přestože bude technologický vývoj obecně umožňovat vyšší efektivitu, zůstane s velkou pravděpodobností stále rozhodujícím činitelem rozhodnutí lidský faktor. Záleží jen na člověku, jak budou nové technologie využity či zneužity. Přes všechna jednání

o použití autonomních bojových prostředků si lze stěží představit, že by se získaného náskoku či jakékoliv výhody v této oblasti technologicky vyspělé státy jen tak vzdaly. Jedním z argumentů bude, že chtějí ušetřit životy vlastních vojáků. Podobně tomu již v historii bylo, např. v případě svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki.

*Text: Pavel Lipovský,
foto: archiv AR*

Domino

Válečný veterán generálmajor Miloslav Masopust oslavil 26. září 2019 své 95. narozeniny. K tomuto jubileu mu poblahopřál náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opat. Generál Masopust od roku 1944 spojil svůj život s armádou a dodnes její příslušníky nejen aktivně podporuje, ale účastní se téměř všech jejich významných akcí. Generál Opat pozval generála Masopusta na Generální štáb a předal mu čestný odznak Armády České republiky. Přátelského posezení se zúčastnila a oslavenci poblahopřála i náměstkyně ministra obrany Kateřina Suchoňová.

V sobotu 21. září 2019 tragicky zemřel při automobilové nehodě zástupce ředitele Vojenského zpravodajství brigádní generál Milan Jakubů. Pro celé Vojenské zpravodajství a bezpečnostní komunitu jde o velkou ztrátu kolegy, který vedle vysokých profesionálních kvalit byl především slušným a čestným člověkem. Čest jeho památce!

V Bechyni se uskutečnilo mezinárodní cvičení vojenských pyrotechniků Minigator 2019. Dvacet vojáků z České republiky, Slovenska a Spojených států amerických muselo v týmech řešit situace spojené s nebezpečím výbuchu. Během čtrnácti dnů na ně čekalo třicet různých námětů inspirovaných reálnými situacemi, s nimiž se naši vojáci setkali v zahraničních operacích.

V polovině září 2019 se ve Vídni konalo Fórum pro bezpečnostní spolupráci OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě). Plenární jednání otevřel svým projevem první zástupce NGŠ AČR generálporučík Jaromír Zůna. Česká republika od září letošního roku předsedá Fóru pro bezpečnostní spolupráci a na programu jednání byla regionální obranná spolupráce zemí V4. Generál Zůna představil vedle českého zapojení do konkrétních aktivit a projektů V4 také priority českého předsednictví v oblasti obranné spolupráce. Jako konkrétní příklad uvedl harmonizaci obranného plánování a rozvoje vojenských schopností, budování společného postoje zemí V4 v procesech obranného plánování EU, NATO a PESCO nebo i plán společných cvičení a výcviku k posílení interoperability zemí V4.

Ve věku 96 let zemřel v Londýně kapitán letectva Kurt Taussig, poslední čs. pilot Spitfire žijící po druhé světové válce ve Velké Británii. Kapitán Taussig byl jedním z tzv. Wintonových dětí. Spolu s bratrem Karlem opustili v roce 1939 Československo jedním z Wintonových transportů. V roce 1942 vstoupil do Britského královského letectva a pilotní výcvik prodělal v africké Jižní Rhodesii, Palestině a Egyptě. Jeho působení v Británii musel schválit prezident Beneš. I proto na své první britské uniformě nosil nášivku „Czechoslovakia“. Do bojových operací se Taussig zapojil až začátkem roku 1945, odlétal na Spitfirech kolem padesáti misí, sloužil u britské 225. peruti v Itálii a Rakousku až do ledna 1947.

Útok na kolonu za
bedlivého dohledu
rozhodčích

**43. výsadkový prapor byl certifikován
pro nasazení v Afghánistánu**

Strážní rota připravena

Odborně taktické a zároveň certifikační cvičení Shield vyvrcholilo ve vojenském výcvikovém prostoru Hradiště. V pořadí už 13. strážní rota BAF (Bagram Air Field) může vyrazit do Afghánistánu. Jejím úkolem zde bude podílet se spolu s dalšími koaličními partnery na ochraně a obraně základny Bagram a provádět patroly v okolí.

„Od zahájení certifikačního cvičení jsou příslušníci kontingentu prověřováni ve všech možných situacích, se kterými se v místě nasazení mohou setkat,“ vysvětlil kapitán Miroslav Maixner, hlavní rozhodčí. Vojáci museli zkušební komisaře přesvědčit, že dokážou bezprostředně reagovat na nenadálé incidenty a postupovat podle stanovených předpisů. „Řídicí štáb kladl důraz především na realnost situací, které vycházejí ze zkušeností našich i koaličních jednotek v Afghánistánu. Proto vojáci kromě reakcí na nepřátelskou palbu, nástražné výbušné systémy a jednání s místními představiteli řešili například i odpálení sebevražedného atentátníka, poskytnutí první pomoci raněným vojákům

a přivolání zdravotnického odsunu MEDEVAC (Medical Evacuation) s následným taktickým vzdušným odsunem raněných,“ doplnil Maixner s tím, že příprava jednotky na nasazení v zahraničí trvá přibližně půl roku, certifikační cvičení, jež je jejím vyvrcholením, pak zabere několik dní.

Kamenování, teroristický útok

O realnosti celé přípravy, ale i závěrečné certifikace svědčí i snaha o maximální realitu útoků, nástrah a nebezpečí. Na vojáky tak čekala řada záložných nástrah. Šlo například o pomalu se blížící motocykl k checkpointu. Takové motocykly jsou v Afghánistánu bohužel poměrně často užívány k útokům na koaliční vojáky a na hlídky tamní armády. Řidič

A fakta

Třináctou strážní rotu, která se vydá do Afghánistánu v závěru roku, tvoří převážně příslušníci 43. výsadkového praporu Chrudim. Samotného cvičení se zúčastnilo na 300 lidí včetně záložníků a příslušníků odborné přípravy z Vyškova.

nereaguje na výzvy a jede dál. Následuje výstražná střelba do vzduchu, poté už musí být útočník zlikvidován. Podobné scénáře se opakují i u vozidel. To vše pod občasným útokem místních dětí, které simulují záložníci a vojáci z Vyškova. Kamení nahrazují papírové koule, ale přesnost zásahů si nezadá s tím, jak dokážou házet děti v Afghánistánu. Vojáci jsou konfrontováni se situací, lidé nařikají, stěžují si na špatnou úrodu, na zásahy Talibánu, ale i na nezáměrné úmrtí. I s tím se vojáci musí smířit, protože jde prakticky o denní chléb v okolí základny Bagrám.

ANNA pod palbou

Klíčová je spolupráce. ANNA (Afghánská národní armáda) je součástí patrol, které jsou vystaveny útoku. Při jedné z mnoha simulací najíždí vůz na nástražné, výbušné zařízení. Na místě jsou mrtví i ranění, konvoj se dostává do křížové palby. Z jedné strany útočí nepřítel se samopaly, z druhé se pokouší o nástřel pomocí RPG. V ten okamžik nastupuje nekompromisní síla našich vojáků, kteří za pomoci krycí palby a eliminace nepřítelů získávají prostor pro ústup a ohledání místa útoku. Tři vojáci jsou rychle ošetřeni. Zranění jsou těžká, ztrátové poranění končetiny, průstřel hrudníku a střepiny po výbuchu. Do soukolí se tak při výcviku dostává každý. Instruktoři a rozhodčí kontrolují jednotlivé postupy, přičemž neutíká střelba z kulometů. Je třeba zaškrtnit rány, provést neodkladný odsun raněných a vypsát kartu pro letecký odsun raněných. MEDEVAC je v tomto případě jen simulován, bez skutečného užití vrtulníku, ale postup je prakticky

Krycí palba pro zajištění bezpečného odsunu raněných

Figuranti při útoku kamením (papírové kuličky)

shodný, ať jde o odsun v nákladáčích či vrtulníkem. Závěr patří vyhodnocení. Chyby zde pochopitelně jsou, bezchybný není nikdo, nicméně celá jednotka funguje jako jeden celek. Rota je tedy certifikována a během několika měsíců bude nasazena na území Afghánistánu. Pro některé vojáky půjde o první misi. Jednotku nicméně tvoří nejen nováčci, ale i ostřílení borci.

Text a foto: Michal Voska

Alianční spolupráce na vodě

Ženisté pontonové roty společně s Američany a aktivní zálohou přemostili během cvičení Labe 2019 náš největší tok

Na vodním cvičišti Litoměřice se v týdnu od 9. do 13. září setkali příslušníci pontonové roty z Bechyně, aktivní zálohy a také Texaské národní gardy z USA. Společně měli za úkol se během soustředěného výcviku pontonové roty 151. ženijního praporu pod názvem Labe 2019 za velmi krátkou dobu naučit obsluhovat pontonovou mostovou soupravu. „Hlavním cílem tohoto týdne pro pontonovou rotu bylo ve dvou dnech vycvičit více než 50 nováčků a postavit s nimi pontonový most. Podobně by tomu bylo i v krizové situaci, kdy bychom v případě nedostatku času museli nováčky vycvičit za mnohem kratší dobu,“ upřesnil hlavní úkol výcviku řídící zaměstnaní kapitán Zbyněk Frai. Celkem 97 cvičících, z toho 12 Američanů a 20 záložníků, zdolávalo nejen překážky způsobené malými nebo téměř žádnými zkušenostmi s manipulací s pontony, ale zároveň se museli vyrovnat i s jazykovou bariérou.

„Ze začátku jsme měli problémy domluvit se hlavně s řadovými vojáky. Na velitelské a řídicí úrovni potíže nebyly. Po dvou dnech si ale všichni osvojili společné povely, což považují za veliký úspěch,“ zdůraznil velitel skupiny Texaské národní gardy kapitán George Lopez.

Účast ženistů ze zahraničí přispívá k prohlubování spolupráce armád NATO při výcviku na vodě. „Ti, kteří sem přijeli cvičit, jsou vlastně aktivní zálohy Texaské národní gardy. Také oni, kromě dvou, jsou nováčci, kteří vidí pontonovou soupravu poprvé,“ upřesnil důvod účasti americké strany na výcviku v České republice zástupce velitele 15. ženijního pluku plukovník František Richter.

Většina nováčků byla i z řad naší aktivní zálohy. Desátník Tomáš Kolařík, který v civilu pracuje pro lodní dopravu, ocenil hlavně dobrou spolupráci jak cvičících, tak i školících účastníků. „Cvičení bylo velmi zajímavé po technické i odborné stránce. Zejména s americkou armádou jsme se naučili hodně nových věcí. Stavba pontonového mostu je velmi složitá záležitost, ale všichni jsme to nakonec zvládli bez větších komplikací,“ dodal.

Sehranost a získané zkušenosti předvedli vojáci ve čtvrtek 12. září, kdy se na výcvik přijel podívat náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opat. Poté, co byli seznámeni s cílem a úkolem výcviku, čekala na ně reálná ukázka zřizování přívozového a mostového přepraviště.

„Stavba mostu je rozdělena do několika fází na šesti náplavkách. Pokud se zaměřím pouze na stručný popis, pak se jedná o shoz pontonů z nákladních vozidel Tatra 815 do vody, pospojování, stabilizaci a následně pak připojení nájezdových plošin. Z celkového počtu 22 pontonů tak vznikne most o délce 145 metrů, který má při snížené rychlosti maximální nosnost 70 tun,“ popsal průběh nácviku řídicí zaměstnaní kapitán Zbyněk Frai.

Výcvik jako takový započal v půl deváté a za dvě a půl hodiny byl most přes Labe zřízen a zpřístupněn. „Během tohoto výcviku jsem měl možnost vidět efektivní součinnost profesionálních vojáků, aktivní zálohy a Texaské národní gardy. Ženisté úspěšně splnili úkol i přesto, že většina vojáků stavěla

celý pontonový most na Labi vůbec poprvé,“ zhodnotil ukázku náčelník Generálního štábu.

Během následujících krátké debaty informoval vojáky kromě jiného i o tom, že se v nejbližších letech plánuje nakoupit nové pontonové mosty. Jejich technické parametry by měly odpovídat požadovaným standardům Severoatlantické aliance.

Poslední cvičení s mezinárodní účastí na vodním cvičišti Litoměřice se konalo v roce 2017, kdy se společného výcviku ženijních jednotek zúčastnilo na 250 vojáků AČR, ženijního praporu Ozbrojených sil Slovenské republiky a příslušníků Texaské národní gardy. Co se týká reálného nasazení, poslední využití ženistů a záchranářů 15. ženijního pluku bylo při živelní pohromě v roce 2013. V červnu tohoto roku postihly Liberecký a Ústecký kraj povodně, během kterých se vojáci podíleli na odstranění jejich následků a také stavbami mostních provizorií. V té době bylo celkem nasazeno až 166 osob a 119 kusů techniky.

Text a foto: kpt. Zuzana Králová

Společný výcvik předsunutých leteckých
návodčích a letových osádek

Ample Strike

Mezinárodního cvičení se zúčastnilo více než 250 vojáků zahraničních partnerů, konkrétně ze Slovenské republiky, Maďarska, Spolkové republiky Německo a Spojených států amerických. Šestnáct týmů předsunutých leteckých návodčích (JTAC) navádělo vzdušnou podporu na nepřátelské cíle. Celkem bylo provedeno 342 úspěšných navedení na cíl a nalétalo se 216 letových hodin.

„Jsem rád, že mohu prohlásit, že cvičení Ample Strike 2019 proběhlo úspěšně. Činnost předsunutých leteckých návodčích je velice komplexní a náročná, proto je dobře, že tu takové cvičení každoročně probíhá. Navíc je pro nás důležité cvičit společně s jednotkami zahraničních armád, abychom byli připraveni spolupracovat v případě společného nasazení. Rád bych vyzdvihl spolupráci s aliančními partnery, která byla na vysoké úrovni,“ uvedl řídicí cvičení pplk. Jan Suchý. Předsunutí letečtí návodčí, posádky letadel a pozemní jednotky během dvou týdnů procvičovali komplexní scénáře v prostředí s protivzdušnou obranou ve dne i v noci s použitím ostré munice a podporou minometů. Celkem se podařilo provést 342 úspěšných navedení na cíl, z toho v řadě případů s použitím ostré munice.

Využita byla i simulace

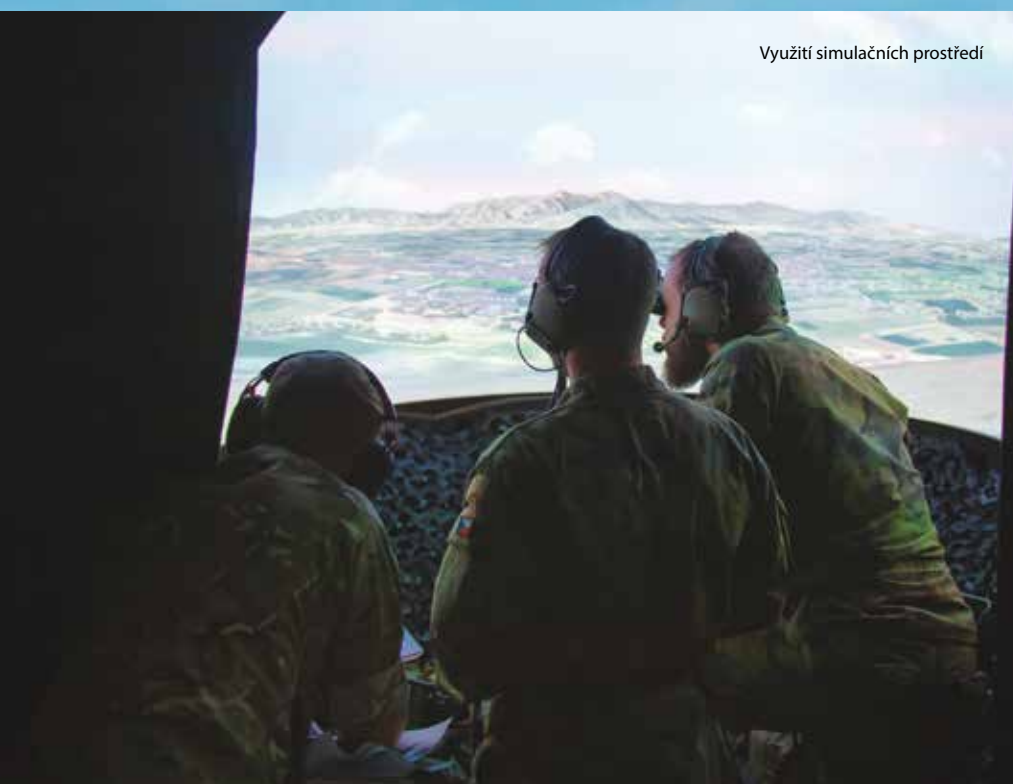
Úkoly v jednotlivých scénářích zahrnovaly přímé střety s protivníkem, boj v zastavěné

Dvojice vrtulníků Mi-24

Využití simulačních prostředí

který se objevil poprvé v českém vzdušném prostoru. Létal ze základny v Polsku a byl významnou podporou i díky době letu, která se pohybuje okolo 30 hodin. Vedle vojenské techniky se cvičení účastnil také německý civilní letoun Learjet, který ve vzduchu dokáže simulovat nepřátelský cíl. V rámci alianční spolupráce poskytlo americké letectvo pro účely cvičení tankovací letoun KC 135 a strategický bombardér B-52 z americké vojenské základny v Louisianě, který pro potřeby cvičení létal z Velké Británie. Česká armáda zapojila do cvičení dva bojové letouny JAS-39 Gripen, čtyři bitevníky L 159 Alca a dva bojové vrtulníky Mi-24/35. Dále se cvičení účastnily například slovenské stíhací letouny L-39, maďarské vrtulníky Mi-24 či německé letouny EF-2000 Typhoon a PA-200 Tornado.

*Text: kpt. Petr Vajčner, Michal Voska,
foto: Jan Hlaváč a archiv AMSE*

oblasti, automobilové i pěší patroly a úkoly, při kterých je nutné najít a neutralizovat cíle vysoké důležitosti. Vedle terénního výcviku cvičili vojáci navádění na cíle také v mobilním simulátoru z Velké Británie, který splňuje standardy NATO. Jedná se o vůbec první JTAC simulátor, který je zcela mobilní. Trenažér dokáže návodčím simulovat různé situace ve virtuálním prostředí včetně reálné komunikace s pilotem naváděného letounu. Simulátor byl vytvořen pro britské dělostřelectvo (1st Artillery Brigade), jehož příslušníci se cvičení také účastnili. Simulátor dodala společnost Elbit Systems UK, na jeho provozu se podílí firma D3A, v jejímž týmu jsou bývalí JTAC instruktoři a piloti.

Podpora dronu MQ-9 Reaper

Vzdušnou podporu zajišťovalo čtyřadvacet letadel. Novinkou letošního ročníku cvičení byl americký bezpilotní letoun MQ-9 Reaper,

Návodčí při přesunu do místa určení

V Doupovských horách se uskutečnilo mezinárodní cvičení dělostřelců Joint Fires 2019

Pod ostrou palbou

Čtyři stovky vojáků, sedmdesát kusů techniky a ostré střelby ze samohybných kanonových houfnic Dana. Vojenský újezd Hradiště se stal na týden domovem pro příslušníky 131. dělostřeleckého oddílu 13. dělostřeleckého pluku z Jinců, které doplnili vojáci 4. brigády rychlého nasazení.

Značná pozornost byla věnována prověření sladění velitelských i koordinačních struktur na úrovni mechanizovaného praporu a mechanizované brigády. Tyto prvky byly začleněny do míst velení.

„Cílem cvičení bylo především zdokonalení příslušníků 131. dělostřeleckého oddílu při poskytování palebné podpory a vedení defenzivních činností pro 4. brigádní úkolové uskupení,“ říká plukovník gšt. Jan Cífka, zástupce velitele 13. dělostřeleckého pluku a zároveň zástupce řídicího cvičení pro bojovou střelbu. Příslušníci ozbrojených sil slovenské armády a polské armády se aktivně zapojili i do jednotlivých bojových scénářů. Vojáci německé a americké armády se cvičení účastnili tentokrát jako pozorovatelé.

„Pro partnery z ostatních armád je toto cvičení cenné zejména z důvodu vzájemné výměny zkušeností a sladění konkrétních postupů při možném společném aliančním nasazení,“ dodává velitel 13. dělostřeleckého pluku Ivan Mráz. V příštím roce se zejména polská armáda zapojí do společného cvičení větším počtem vojáků i techniky.

Návodčí operují v utajení

Cvičení Joint Fires 2019 bylo také prověrkou specialistů dělostřeleckého průzkumu – dělostřeleckých návodčích, tzv. Forward Observer (FO). Ti jsou trénováni k vedení průzkumu a navádění paleb pozemního dělostřelectva. Jejich primárním úkolem je zjišťování nepřátelských cílů na předním okraji vojsk nepřítele. Proto jsou přidělováni k jednotlivým mechanizovaným a výsadečným rotám bojových praporů. To bylo také jejich letošním cílem.

„Jak se moderní válčiště stává komplexnějším, zvětšují se i požadavky na jednotky dělostřeleckého průzkumu,“ upozorňuje programový manažer JFO podplukovník Marcel Křenek z velitelství Pozemních sil Armády ČR. Dodává, že je značně komplikované a mnohdy i neefektivní začleňovat předsunuté letecké návodčí, tzv. Attack Controller (JTAC), do sestavy mechanizovaných a výsadečných rot. Jejich výcvik současně klade vysoké nároky na vhodný personál, a proto je jejich počet do značné míry omezen. Z toho důvodu není jejich použití možné na nejnižších taktických úrovních. Současný trend

Samohybná kanonová houfnice Dana zajíždí do palebných postů.

armád NATO směřuje k navyšování schopností dělostřeleckých návodčích, a to tak, že své příslušníky vzdělává v problematice blízké vzdušné podpory, tzv. Close Air Support (CAS). Takto proškolený personál se nazývá návodčí společných paleb neboli Joint Fire Observer (JFO).

„Není naším cílem nahrazovat práci leteckých návodčích,“ vysvětluje podplukovník Křenek. „Chápeme jejich nezastupitelnou roli a také míru odpovědnosti při vyžadování a koordinaci blízké letecké podpory. V našem případě jde pouze o navýšení schopností dělostřeleckých návodčích do té míry, aby byli schopni zprostředkovat popis cíle pro potřeby JTAC nebo pilota leteckého prostředku při plánování a provádění procedur přímé letecké podpory. Zároveň by měli být schopni elektronicky, opticky nebo vizuálně provádět operace koncového navedení leteckého prostředku na cíl,“ konstatuje podplukovník Křenek.

V praxi to může vypadat tak, že letecký návodčí zůstává na místě velení mechanizovaného praporu a sleduje rádiový provoz mezi JFO a přiděleným prostředkem vzdušné podpory. Po jasné identifikaci vlastní pozice a pozice cíle je pouze letecký návodčí oprávněn vydat povel k použití letecké munice útočícího letounu. JFO dále zprostředkuje vyhodnocení účinku použití CAS proti pozemním cílům na nadřízené velitelství k provedení analýzy a koordinaci dalšího postupu.

Dana – hlavní zbraň dělostřelců

Dělostřelecké systémy představují po letectvu druhý nejdůležitější prostředek palebné podpory pozemních jednotek pro ničení cílů na krátké a střední vzdálenosti.

„Samohybná kanonová houfnice vz. 77 Dana (ShKH) ráže 152 mm s pohonem 8x8 je nesmírně silná, třicetitunová zbraň, která v případě konfliktu likviduje živou sílu i techniku s maximálním dostřelem téměř dvaceti kilometrů,“ říká plukovník Mráz. Její posádka tvoří pět členů, kromě velitele a řidiče jsou to mířič, nabíječ a časovač. Velitel kromě odpovědnosti za celou posádku přijímá úkoly od velení, musí správně spočítat prvky a komunikuje s mířičem při jejich nastavování. Funkce řidiče je nesmírně důležitá. Musí nejen ovládat třicetitunovou techniku a dopravit ji i s posádkou na stanovenou pozici, ale zodpovídá za stav vozidla, kontrolu motoru, doplnění motorového a hydraulických olejů, zkrátka udržuje dělo v takovém stavu, aby bylo kdykoliv schopné k akci.

Vozidlo má filtroventilační zařízení umožňující činnost i v zamořených oblastech a je vybaveno systémem centrálního huštění kol. Stroj je vybaven nabíjecím automatem, v případě nouze je možné houfnici nabíjet ručně. Na střeše věže je lafetován 12,7mm kulomet DŠKM vz. 38/46.

Text a foto: Jana Deckerová

Každý granát prochází kontrolou a připraví se k nabíjení.

Granáty se do kanonových houfnic musí ručně „napáskovat“.

Domino

Oddělení kriminalistické techniky a expertiz (OKTE) Vojenské policie oslavilo dvacet let existence. Za tu dobu vyhotovili jeho specialisté tisíce znaleckých posudků a odborných vyjádření, které napomohly vyřešit stovky až tisíce případů nejen ve prospěch Vojenské policie, ale i policie či celní správy. Slavnostní nástup se uskutečnil v Domě armády Praha v Dejvicích. Oceněny byly desítky současných i bývalých pracovníků Vojenské policie a dalších partnerských institucí.

Ústřední hudba Armády České republiky oslavila v září 70 let od svého vzniku. K tomuto jubileu se v Domě armády Praha konal slavnostní křest knihy „Sedm desetiletí s Ústřední hudbou Armády České republiky“, na kterém všechny přítomné přivítal velitel a dirigent orchestru podplukovník Jaroslav Šíp. Křest poctili svou přítomností dva veteráni druhé světové války – brigádní generál Václav Kuchynka a armádní generál Emil Boček. Ten také knihu slavnostně pokřtil. Na slavnostní akci v Domě armády pak navázal odpolední koncert Ústřední hudby Armády České republiky v sále Městské knihovny v Praze.

Zaměstnanci Ministerstva obrany ČR, sekce ekonomické, Agentury služeb a Agentury finanční darovali školní potřeby dětem z Klokánku v pražských Štěrboholech. Sbíрка vynesla několik velkých krabic plných všeho, co může školák na prvním i druhém stupni potřebovat. Cílem akce bylo nejen nefinančně podpořit projekt Klokánek, ale hlavně usnadnit dětem cestu za vzděláním. Štěrboholský Klokánek je projekt Fondu ohrožených dětí, aktuálně se tu nachází 28 dětí různých věkových kategorií a jeho kapacita je zcela naplněna. Děti tu žijí v sedmi oddělených bytech v prostředí, které má co nejvíce připomínat normální rodinu.

Náměstek ministra obrany pro řízení sekce vyzbrojování a akvizice Filip Říha navštívil veletrh obranného a bezpečnostního průmyslu v polských Kielcích. Návštěva veletrhu MSPO, který patří mezi tři největší akce svého druhu v Evropě a své výrobky na něm prezentuje většina významných firem z této oblasti, se uskutečnila na pozvání polské strany. Náměstek Říha se na veletrhu setkal se státním tajemníkem Ministerstva obrany Markem Łapinským, s nímž diskutoval o aktuálních vyzbrojovacích projektech obou zemí. Současně se náš zástupce setkal jak s řadou zahraničních, tak i českých firem, které měly na veletrhu svá zastoupení.

Oštěpařská legenda Dana Zátopková oslavila 97 let. K životnímu jubileu jí osobně pogratuloval ministr obrany Lubomír Metnar. Ministr obrany ocenil nejen její sportovní úspěchy, ale zároveň vyzdvihl její životní příběh, který se stal vzorem a motivací pro několik generací sportovců. Tato legenda české atletiky a Dukly spojila svůj sportovní i životní osud s dalším armádním sportovcem Emilem Zátopkem a spolu vytvořili slavný sportovní manželský pár, který vládl atletickým disciplínám. Mezi největší úspěchy Dany Zátopkové patří zlatá a stříbrná olympijská medaile z her v Helsinkách a Římě a dva tituly mistryně Evropy.

Nadrotmistr František Jeřábek přivezl s reprezentací ČR v taekwondu ITF dvanáct zlatých medailí

Zlatý náborář

Čtrnáct let sloužil na pasivním sledovacím systému Věra u 532. praporu elektronického boje. Nyní je již rok a půl na rekručním pracovišti v Českých Budějovicích. Po celou dobu služby je instruktorem boje zblízka a již třetím rokem instruktorem boje zblízka druhého stupně. Nadrotmistr František Jeřábek s reprezentačním týmem dosáhl na nejvyšší mety v taekwondu, ve kterém bude na podzim skládat zkoušku na 5. dan.

Pohár za druhé místo

V reprezentaci je relativně krátkou dobu, od loňského dubna. Hned první start se mu vydařil a získal na MS v běloruském Minsku dvě stříbrné medaile. Bohužel se na tomto mistrovství světa dost vážně zranil. Ihned po mistrovství světa proto zvažoval operaci kolene. Operace by znamenala buď odstranění problému, nebo také ukončení reprezentační kariéry. Rozhodl se nepodstoupit operaci a pokusit se úpravou tréninku co nejvíce zpevnit svalstvo okolo kolene. To se mu podařilo a ještě v říjnu loňského roku poprvé otestoval výsledky svého snažení ve Slovinsku. Na Slovenia Open získal zlatou a stříbrnou medaili v jednotlivcích a stal se mistrem Slovinska. Další test přišel na mistrovství ČR. Zde získal také zlato a stříbro. Noha tlak ve cvičení udržela a tak v lednu letošního roku zahájil s národním týmem přípravu na mistrovství Evropy, které se konalo v italském Rimini.

První vítězství

Série přípravných soustředění byla náročná. Končila týden před odjezdem do Rimini. Po příjezdu absolvovali všichni reprezentanti vážení. Všichni splnili váhové limity, po kterých následovalo jednodenní volno. V pondělí začala týdenní soutěž, která měla skončit v pátek, ale obrovské množství závodníků z celé Evropy prodlužovalo jednotlivé kategorie a celá soutěž nabírala velký skluz. Disciplíny

rotného Jeřábka se posouvaly a bylo tak pro něj náročné se každý den plně soustředit a být stále připravený na jednotlivé starty s vědomím, že možná budou přesunuty na jiný den. I přes to vše druhý den, v úterý, získal v technických sestavách bronzovou medaili. V semifinále bohužel nestačil na celkového vítěze ze Skotska. O mnoho lepší již byl start ve sportovním boji. Zde zvítězil a stal se poprvé mistrem Evropy. V ten samý den ještě díky posunům a časovému skluzu nastoupil s národním týmem. V technických sestavách, silovém přerážení a sportovním boji. Zde se našim reprezentantům dařilo. Získali zlato ve dvou ze tří disciplín. Jen ve sportovním boji podleli několikanásobným mistrům světa a Evropy ze Slovinska. Celkem Jeřábek získal tři zlaté a jednu bronzovou medaili.

Příprava na MS v Bulharsku

Úspěch ho jednoznačně morálně posílil a donutil ještě více se připravovat na mistrovství světa, které se konalo v srpnu tohoto roku v bulharském Plovdivu. Po dvou týdnech odpočinku zahájil několikaměsíční přípravu jak individuální, tak i s národním týmem. Časová náročnost byla extrémní. Každý den absolvoval vytrvalostní přípravu v podobě běhu od 15 do 20 km a silový trénink. A samozřejmě technický trénink hlavně s národním týmem. Nejobtížnější byl poslední měsíc a půl před

odletem, kdy měl vždy týden soustředění a týden individuální přípravy. To vše pokud možno při normálním plnění povinností na svém pracovišti. „Musím říci, že v přípravě mi dost pomohla i má samotná práce, kdy provádím nábor do armády ve formě výcviku žáků a studentů ze základních škol, středních škol a gymnázií v celém regionu jižních Čech. V reálu to znamená, že v hodinách tělesné výuky supluji tělocvik a provádím se studenty boj zblízka. Obrovské množství škol, které o toto mají zájem, zaručuje, že mám téměř každý den ve školním roce jednu až dvě školy, kde cvičím. To mi dost pomohlo v uvolňování a zpevňování poraněné nohy, která v Rimini naštěstí dostatečně držela. Sice nemohu bez látkové ortézy vrcholově trénovat, ale s tímto limitem jsem se naučil cvičit,“ uvedl Jeřábek ke své přípravě, ale i podpoře v práci.

Start v kategorii do 80 kg

Den odletu přišel 24. srpna. Po dohodě s trenérem se rozhodl startovat v Plovdivu ve váhové kategorii do 80 kg. Musel shodit přes jedenáct kilogramů oproti startu v Rimini. To se mu podařilo. Všichni závodníci nakonec i s drobnými obtížemi splnili váhové limity. Jeho váha byla 79,7 kg. Mistrovství světa se účastnila téměř tisícovka těch nejlepších taekwondistů ze šedesáti zemí celého světa. V pondělí byla zahájena soutěž. Měl těžký los

a vyhrát zlatou medaili. „Stát se mistrem Evropy i světa a navíc v jednom roce bylo doposud pouze mým nejtajnějším snem. Nebyl to ale konec. Tento úspěch jsme nakonec podpořili v posledním soutěžním dni získáním bronzové medaile ve sportovním boji. Poslední soutěžní den byl celkově nesmírně úspěšný. Celá reprezentace ten den získala neuvěřitelných sedm zlatých, dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Celkově nakonec Česká republika získala 12 zlatých medailí a umístila se na třetím místě v celkovém hodnocení národů, což je výsledek z říše snů,“ dodal nadrotmistr Jeřábek.

Pozvánka do Prahy

S pětácti reprezentanty sice nepatřili k nejpočetnějším výpravám, ale výsledkově se dostali na historicky nejúspěšnější umístění. První byla tradičně jako jediná plně profesionální Severní Korea a hned za ní Rusko. České, celkové třetí místo znatelně netěšilo výpravy z Řecka, Bulharska, Ukrajiny, Japonska a dalších zemí, které nasadily přes stovku reprezentantů. „Rád bych poděkoval za podporu celé mé rodiny, přátel i všech členů reprezentace. Jistě i trenérům, bez kterých by mé úspěchy byly nemyslitelné. Členům mého oddílu z taekwondo školy ve Velešíně. Všem z agentury personalistiky a nejen kamarádům z rekručního pracoviště v Českých Budějovicích,“ dodal na závěr nrtm. František Jeřábek, kterému i jménem redakce A reportu gratulujeme k fenomenálnímu úspěchu. Následující mistrovství Evropy 2020 se bude konat v Praze, a to koncem dubna.

*Na základě vyprávění nrtm. Františka Jeřábka
zpracoval Michal Voska,
foto: archiv nrtm. Františka Jeřábka*

S kolegy z rekručního pracoviště

ve všech disciplínách, jak individuálních, tak týmových. V technických sestavách a sportovním boji se dostal vždy do čtvrtfinále, těsně pod stupně vítězů. V hodnocení mu chyběl vždy jen jeden bod, což jistě na psychiku nepůsobilo moc dobře. I náš národní tým v technických sestavách jen o vlásek prohrál

ve čtvrtfinále s favorizovaným Japonskem – loňským finalistou, které je v Minsku ve finále porazilo. Víra v lepší výsledky a vzájemné povzbuzování podpořilo úsilí a celému týmu se začalo i medailově dařit. V silovém přerážení se podařilo porazit nejen favorizované Mongolsko a Řecko, ale i všechny ostatní země

Představujeme příslušníky aktivní
zálohy a jejich profese

Záložníci pod lupou

Ivana Prasličáková, 29 let, nyní žije v Praze

Z výcviku palebné baterie AZ 13. dp

Ivana Prasličáková pracuje na dětské hemato-onkologii ve FN Motol.

Civilní povolání

Pracuji jako sanitářka na dětské hemato-onkologii ve Fakultní nemocnici Motol. Předtím než jsem nastoupila do motolské nemocnice, jsem pracovala v pražském IKEMu. Když jsem se přihlásila na cvičení pro dobrovolníky ve Vyškově, musela jsem řešit tu šestitýdenní dobu výcviku. Vzala jsem si neplacenou dovolenou. Když jsem pak změnila zaměstnavatele, měla jsem možnost jít pracovat do FN Motol. Už při přijímacím pohovoru jsem zmínila, že jsem u aktivní zálohy české armády, a jestli to nebude problém. Byla jsem ujištěna, že to v žádném případě problém není. Zatím jsem čerpání volna neřešila, ale určitě si dovolenou brát nebudu. Teď v říjnu mě čeká další cvičení, tak věřím, že mi vyjdou vstříc a nějakým druhem volna to vyřešíme.

Vztah k armádě

Na dobrovolné vojenské cvičení jsem šla na podzim v roce 2017 a k aktivní záloze jsem

pak přešla v březnu 2018. Od dětství jsem tíhla k policii, vojákům a hasičům. Určitě k tomu přispělo vyprávění dědy a táty, co zažili na vojně. Něco podobného jsem chtěla zažít i já. K profesionálům jsem ale nechtěla. Pak jsem na internetu viděla, že armáda pořádá cvičení pro dobrovolníky. To byl impuls, kdy jsem si řekla, že to chci zkusit na vlastní kůži. Ale tak nějak nanečisto, prostě jenom si to zkusit, jestli na to vůbec mám. Když jsem těch šest týdnů ve Vyškově absolvovala bez problémů, zalíbilo se mi to, a pak už to byl jenom krůček přejít k aktivní záloze.

Proč AZ

Po rozhodnutí, že chci do aktivní zálohy, vedly moje kroky do rekručního střediska v pražských Dejvicích. Protože i pro zájemce o dobrovolné cvičení je stejný postup jako pro záložníky, nemusela jsem už procházet znovu přijímacími procedurami, ale pouze jsem administrativně přešla k aktivní záloze. Dostala

jsem nabídku několika útvarů a já jsem si vybrala dělostřelce. Jít do Jinců, to už byla moje volba. Dobrovolnický výcvik ve Vyškově se mi hodně líbil. Probíhal společně s těmi, kdo se hlásili k aktivní záloze, a žádný rozdíl mezi námi nebyl. To nakonec rozhodlo a já do toho šla. Nejvíc mi ve Vyškově dala zabrat únava. Těch šest týdnů bylo našlapaných od časného rána do noci. Samotný výcvik jsem si předtím představovala horší, ale všechno se dalo v pohodě zvládnout. Určitě nějaké puchýře byly, ale to jsem musela rozchodit. Ještě předtím, než jsem se takto rozhodla, našla jsem si na internetu, jak takový výcvik probíhá. Byl tam nějaký seriál o něm. A skutečně to tak bylo. Takže mne nečekalo něco zcela neznámého.

Výcvik u bojové jednotky

U Aktivní zálohy 13. dělostřeleckého pluku působím jako spojačka. Byla mi nabídnuta ještě funkce řidičky, ale já jsem se chtěla naučit úplně něco nového. Tak jsem sáhla po spojařině. U této jednotky mám za sebou dvě cvičení a navíc jsem se minulý rok v říjnu zúčastnila slavnostní přehlídky. I to byl pro mě velký zážitek.

Mým úkolem na cvičení je ve spolupráci s dalšími záložníky zajistit spojení v místě, kde se koná. Do terénu vyrážíme jako první, musíme vše připravit, aby spojení fungovalo dřív, než přijede další část jednotky. Musíme se v terénu zamaskovat a starat se o to, aby všechno perfektně klapalo. Jak se říká, bez spojení není velení. Tady to platí na sto procent.

Jednotlivá cvičení jsou pokaždé na něco zaměřena. Driluje se teorie, střelba, zdravotnická příprava. Naposled jsme měli například slaňování, to jsem nikdy nedělala a tady jsem se to naučila. Instruktoři se nám vždy snaží výcvik nějak neplánovaně „zpestřit“. Na posledním cvičení nám připravili noční přepad. Další výzvou bylo plavání a brodění se samopalem. To bylo pro mě také nové a musím říct, že to není úplně jednoduché. Ale díky instruktorům, kteří nás vedou, vidím, jak nám předávají své vlastní zkušenosti. Učí nás, jak to mají zažitě z praxe. A ty jejich rady, jak na to, považuji za nesmírně přínosné a cenné. Nechybělo například ani procvičování maskování. A věřím, že mnoho nového mě čeká ještě při dalších cvičení. To nejbližší bude teď v říjnu, tak uvidím, na co bude zaměřeno. Čím dál víc si uvědomuji, že může nastat nějaké ohrožení nebo třeba i nějaká nenadálá událost, jako například povodně. Za takovéto situace bych asi dostala povolávací rozkaz. Na něco podobného by měl být ale připraven každý občan. Proto si myslím, že je dobré nic nenechat náhodě a být připraven.

Podle vyprávění Imany Prasličákové připravila Jana Deckerová, foto: Jana Deckerová a archiv jednotky AZ

Běhající personalista

Rotmistr Vladislav Joska z 15. ženijního pluku vyhrál závod Spartan Race ve Francii

Je mu 33 let, pracuje na personálním oddělení 15. ženijního pluku v Bechyni a na svém kontě má už celou řadu zlatých medailí, převážně z překážkových závodů. Rotmistr Vladislav Joska si ale nejvíc cení prvního místa ve své věkové kategorii ze závodu Spartan Race ve Francii, který se konal letos 5. července v Morzine. Více než 51 kilometrů dlouhou trať se 60 překážkami a s převýšením přes 7 tisíc výškových metrů zvládl v téměř čtyřicetistupňových vedrech uběhnout za 9 hodin a 16 minut. Celkově ze všech věkových skupin skončil nakonec třetí a v celém závodě včetně profesionálů na skvělé 12. příčce.

Spartan Race

Je to překážkový závod s různými úrovněmi. Ten nejtěžší Spartan, který se dá běhat za jednotlivce, je úroveň Ultra. Trať je dlouhá přes 50 kilometrů a má mnohem vyšší nároky na celkovou fyziku i psychiku. Spartan Race se běhá po celém světě včetně centrální Evropy. „Minulý rok jsem běžel na Slovensku ve Valčianské dolině. Právě tam se mi podařilo dosáhnout první veliké a nečekané vítězství. Vyhrál jsem celou skupinu Age group, na což jsem byl hodně pyšný. Kromě centrální Evropy se běhá také jižní Evropa jako Španělsko, Francie,

Itálie atd., nicméně závodím především právě v centrální Evropě, a to i kvůli menší finanční náročnosti těchto závodů,“ vysvětluje rotmistr Vladislav Joska.

„Když srovnám překážky třeba s dalšími závody, jako je např. Predator Race nebo Armyrun, tak nejsou na Spartanu všeobecně příliš obtížné. To se ale týká převážně České republiky a centrální Evropy. Na mezinárodním závodu typu Francie, kde jsem byl letos vůbec poprvé, jsou už některé překážky o stupeň výše. Šplhalo se tam na síti pod vodopádem, plavalo s kládou v horské nádrži a délka překážek byla někde i 15 metrů. I ten komfort byl na mnohem

lepší úrovni. Pod překážkami byla sláma, takže se nepadalo přímo na zem, ale pěkně do měkkého. Spousta občerstvení i vody po celé trati, všude byla výzdoba i vlajky. Lana a veškeré vybavení bylo kvalitní. Je znát, že se tady do závodů investuje mnohem více peněz než třeba v České republice," upozorňuje Vladislav Joska.

Jak závod probíhal

Starty jsou po vlnách. Nejdřív běží elita, pak právě Age group, Open, a pokud je hodně závodníků, tak se běží jedna kategorie i v několika vlnách. Vybíhá se po 15 minutách. Hned po 400 metrech od startu se závodníci brodili potokem a byli promočení až po pás. V tom mokřím oblečení pak museli běžet prakticky celý závod. Každých pár kilometrů byla voda, takže se znovu a znovu namáčeli. „Je nutné mít kvalitní boty, protože když si uděláte puchýře už na začátku, pomýšlení na zvládnutí

časových limitů posouvá každé takové zranění mnohem dál. Ty statistiky tzv. nedokončení jsou obrovské. Na startu nás stálo přibližně 500, ale do cíle doběhlo zhruba 180, zbytek závodníků z různých příčin skončil dřív. I přesto jim ale patří veliká poklona, protože i já sám mám před takovým závodem obrovský respekt," zdůrazňuje rotmistr Joska.

Krise 8 km před cílem

Závod ztěžovaly teploty kolem 38 °C. Vladislav Joska měl největší krizi asi osm kilometrů před cílem. „Ne proto, že bych neměl energii, poprvé jsem si během tohoto závodu vyzkoušel i spoustu doplňků stravy, a to doopravdy fungovalo. Krize přišla na nohy, které byly při finálním sbíhání sjezdovky už úplně vláčné. Běžely pouze setrvačností, a kdybych třeba špatně šlápl na kámen nebo zakopnul o kořen, mohl bych si způsobit zranění. Naštěstí se tak nestalo," dodává náš

závodník. „Možná to bude znít samolibě, ale pro mě nebyla žádná překážka tak těžká, že bych ji nezvládl. To ale platí do chvíle, než se přidají nějaká zdravotní omezení. Měsíc před startem jsem si zlomil poslední článek malíčku v Alpách na Predátoru, takže jsem měl ještě lehce omezený stisk ruky. Naštěstí jsem i tak prošel první kolo bez angličáků, které se dělají v případě, že překážku nezvládnete. V druhém kole se mi ale kvůli neustále mokřím rukám strhly puchýře, a to už se pak na tu překážku nepověsíte.“ Jedna z překážek se musí přeručkovat nad vodou a přitom se ještě přitahovat na lanový žebřík, na který se dá dostat z rozbahněné vody jedině šplhem po laně. A právě tu rotmistr Joska ve druhém kole nedal. Další překážky jako např. házení oštěpu jsou sázkou do loterie. Buď se zapichne do balíku slámy, anebo ne. Bechyňský závodník nakonec dělal 60 trestných angličáků, což není na 60 překážkách, kdy za jednu nesplněnou se musí dělat 30 angličáků, rozhodně špatné.

Vůbec poprvé běžel rotmistr Joska s vestou s camelbackem, ve kterém bylo litr a půl vody. „Nejdřív jsem z toho nebyl nadšený, je to přeci jenom kilo a půl zátěže navíc, na třicátém kilometru jsem to ale ocenil. Když má člověk plnou pusu prachu a může si ji aspoň vypláchnout, je to super," dodává.

Příprava na závod

Pokud rotmistr Joska není právě na závodě, trénuje převážně sám a individuálně. Není členem žádné tréninkové skupiny. Člověk se prý pořád někam posouvá, i když už má pocit, že je to na hraně možností. Asi by to šlo ještě dál, ale to by nemohl chodit do práce a musel se věnovat opravdu jenom trénování, závodům a regeneraci. „Nás tzv. hobbíků je opravdu hodně, tyhle závody zažívají veliký boom. Chodíme do práce a trénujeme ve volném čase, nebo přímo na závodech. Bez sponzorů, jen proto, že nás to baví," usmívá se.

O peníze nikdy nikoho neprosil. Má totiž rád kamarádský přístup, takovou tu svobodu. Nechce být nikomu zavázaný. Aby mu pak někdo diktoval, na jaké závody musí jet a kde nesmí chybět. Na druhou stranu je to na úkor toho, že ho ty závody za rok vyjdou na desetitisíce. Má omezené možnosti, proto také jezdí převážně jen tu centrální Evropu. Je sice pravda, že když se povede vyběhnout bedna, tak se něco vrátí. Ale nikdy ne v podobě peněz, ale spíš v různých poukázkách nebo věcných darech.

Díky slušným výsledkům se rotmistru Joskovi už třetím rokem po sobě daří kvalifikovat na mistrovství světa Spartan Race nejen z úrovně Ultra. A právě zúčastnit se tak významné události a zkusit zabojoval je jedním z jeho cílů.

Text: kpt. Zuzana Králová, foto: archiv Vladislava Josky

Nová BVP na australský způsob

Land 400 Phase 3

Stejně jako se připravuje náhrada bojových vozidel pěchoty v České republice a na Slovensku, obdobnou záležitost řeší i naši protinožci. Australská armáda sice v současné době neprovozuje vozidla této kategorie, ale do budoucna by jimi ráda obměnila své zastaralé obrněné transportéry řady M113.

Australské pozemní vojsko odebralo první z celkem více než 700 dodaných transportérů OT M113A1 (lokálně označovaných M113AS1) v březnu 1965, přičemž během následujících let a desetiletí se postupně dočkaly operačního nasazení v Jižním Vietnamu, Somálsku, Rwandě a na Východním Timoru. Z původně dodaného množství dnes slouží již jen 431 kusů, všechny počínaje rokem 2007 vylepšené na standard M113AS4. Zmíněný upgrade zahrnoval prodloužení korby, přidání jednoho páru pojezdových kol, změnu vnitřní dispozice bojového prostoru, elektrických rozvodů a palivového systému, instalaci nové elektricky poháněné věže, lepších denních/nočních pozorovacích přístrojů, výkonnějšího motoru i převodovky a posílení balistické odolnosti.

Přes veškerou snahu o prodloužení životního cyklu typu M113 je ovšem jasné, že koncepční i technická zastaralost celé konstrukce již neumožňuje další významnější modernizaci. Jak široké uplatnění nástražných výbušných zařízení včetně tzv. explozí formovaných projektilů (EFP, tedy Explosively Formed Penetrator) schopných bez obtíží probít i silné pancéřování, tak výzbroj různých povstaleckých skupin v podobě všudypřítomných pancéřovek RPG-7 v posledních letech odhalily, že původní design OT M113 už nedokáže ochránit své uživatele. Zranitelnost strojů M113 se naplno ukázala např. 20. července 2014 během bojů mezi izraelskou armádou a teroristickou organizací Hamas v Pásmu Gazy. Tehdy Palestinci zasáhli izraelský stroj střelou z moderní pancéřovky

RPG-29, což vedlo k průpalu pancíře, výbuchu v nitru vozidla a okamžité smrti sedmi vojáků. Na základě potřeby pozemních sil a získaných poznatků australské Ministerstvo obrany v září 2016 oznámilo, že všechny M113AS4 vystřídají BVP nové generace. Zveřejněny byly také základní požadavky – mělo jít o pásové obrněnce osazené plně otočnou věží, se schopností přepravovat tříčlennou osádku a šest až osm vojáků v roji, s vysokou mírou ochrany, značnou mobilitou a vybavené plně odzkoušenými technologiemi s možností dalšího růstu bojové hodnoty. Jelikož se i nadále počítá s další službou tanků M1A1 Abrams (byť samozřejmě projdou „digitalizací“ a jinými vylepšeními na standard M1A2), jichž Australané provozují 59 kusů,

Australské pozemní síly nyní provozují 431 pásových OT M113A54. V rámci programu Land 400 Phase 3 je má nahradit celkem 467 nových BVP s mnohem vyšší palebnou silou i balistickou ochranou.

musí mít nová generace BVP dostatečnou průchodivost těžkým terénem, aby dokázala udržet tempo s těmito tanky. Pancéřování náhrady M113A54 má být mnohem mohutnější než v případě zastaralých OT z 60. let minulého století, a sice má splňovat úroveň 6 normy STANAG 4569. To značí, že by mělo vydržet zásah průbojným podkaliberním projektilem kategorie APFSDS ráže 30 mm ze vzdálenosti minimálně 500 m. Taktéž musí odolat explozi 155mm dělostřeleckého granátu vzdálené jen 10 m od vozidla. Protiminová ochrana je požadována na stupni 4a/4 b, tedy stroj a jeho osádka musí přežít výbuch 10kg protitankové miny pod pásy i spodkem korby.

Stejně jako u projektu Land 400 Phase 2, je muž jsme se naposledy věnovali v ATM 5/2018 a v jehož rámci australské pozemní síly obdrží do roku 2025 celkem 211 bojových průzkumných vozidel Boxer CRV (Combat Reconnaissance Vehicle), je požadavkem na výzbroj BVP i integrovaný PTRK. Také zbývající zbraňová konfigurace BVP a BPzV má být identická, tj. primární výzbroj má sestávat z automatického kanonu pro munici 30x173 mm, navíc velitel a střelec-operátor mají mít k dispozici ještě spřažený kulomet ráže 7,62 mm. (Pro CRV Boxer byla vybrána věž Lance MTS a kanon MK30-2/ABM, vše od firmy Rheinmetall, a je nanejvýš pravděpodobné, že australské

Ministerstvo obrany bude požadovat stejné nebo velmi podobné produkty také pro BVP.) U specializovaných variant – ženijních, sanitních a logistických – bude výzbroj tvořit výhradně dálkově ovládaná zbraňová stanice, kam půjde instalovat kulomet kalibru 7,62 či 12,7 mm, popřípadě 40mm automatický granátomet.

V počátečním stadiu projektu Land 400 Phase 3 (známého též jakožto MCCC čili Mounted Close Combat Capability) se přihlásilo sedm zájemců, potenciálních účastníků výběrového řízení, přičemž všichni projevili ochotu provádnout montáž nových vozidel přímo v Austrálii. Dne 24. srpna 2018 australská vláda oficiálně zahájila tendr, na jehož konci by měla vybraná společnost dodat armádě dohromady 467 strojů (v prozatím předpokládané hodnotě 10–15 mld. AUD, tj. asi 7,33–11 mld. USD) v následujících konfiguracích a počtech: BVP – 232 kusů, velitelsko-štabní – 21, pro dělostřelecké/letecké návodčí – 19, ženijní průzkumná – 9, ženijní – 31, ženijní podpurná – 17, zdravotnická – 24, dílna technické pomoci – 25 a vyprošťovací – 22. Termín pro podání přihlášky do výběrového řízení skončil letošního 1. března, v současnosti probíhá vyhodnocování všech nabídek. Výsledkem této vyřazovací fáze bude selekce dvou finalistů. Na ni naváže dvou- až dvouapůlleté zkušební období, během něhož oba vybrané typy BVP (jednotliví výrobci dodají pro tyto účely po třech obrněncích) provádějí důkladné porovnávání ve všech aspektech. Vyhlášení vítězného stroje se očekává v roce 2022 s tím, že vybraný dodavatel bude muset předat první část zkompletovaných strojů australské armádě přibližně do dvou let. Na roky 2024–2025 se taktéž plánuje dosažení počátečních operačních schopností; plných operačních schopností má nové BVP docílit v letech 2030–2031, kdy budou Austrálii předána poslední objednaná BVP.

Nejvážnější zájem o účast ve výběrovém řízení zatím projevili tito výrobci: BAE Systems s typem CV90, GDELS s vozidlem Ajax (čili ASCOD modifikovaný na základě požadavků britské armády), Rheinmetall s Lynxem verze KF41 a konsorcium PSM nabízející stroj Puma. Šlo tedy prakticky o stejnou sestavu jako v případě chystaného výběru BVP pro Českou republiku s tím rozdílem, že po zveřejnění přesné specifikace nového vozidla se německá společnost PSM rozhodla v programu Land 400 Phase 3 nepředložit svou nabídku. Ukázalo se totiž, že Austrálie preferuje věže s posádkou, kdežto BVP Puma je osazeno výhradně dálkově ovládanou bezosádkovou věží, a tudíž nemůže splnit takto nastavená soutěžní kritéria. Místo toho se na scéně objevil nový uchazeč, a to jihokorejská firma Hanwha Defense Systems, přicházející s BVP AS21 Redback (vylepšenou variantou typu K21 provozovaného pozemním vojskem Jižní Koreje v počtu asi 600 exemplářů).

Pokud se podíváme na šance jednotlivých uchazečů a jejich nabídek, tak BAE Systems není na australském trhu s pozemní technikou žádným nováčkem. Společně s finskou společností Patria konkurovala Rheinmetallu, když proti Boxeru v programu Land 400 Phase 2 postavila vlastní stroj AMV35. Ten nabídl podvozek a korbu vozu AMV (Armoured Modular Vehicle) od Patrie, kombinované s dvoumístnou věží BAE Systems Hägglunds řady E, osazenou 35 mm kanonem Orbital ATK Bushmaster III s indukčním programátorem na ústí hlavně. Tedy stejné řešení výzbroje, jako má pásový typ CV9035 Mk.III dodaný Dánsku, Nizozemsku a (z nizozemských armádních přebytků) Estonsku. Nakonec ale toto řešení neuspělo a Austrálie si vybrala německé Boxery.

Na výstavě Land Forces 2018, konané ve dnech 4. – 6. září loňského roku v australském

Výhodou typu CV90 je vysoká modularita výzbroje a vybavení.

Na veletrhu Land Forces 2018 v australském městě Adelaide výrobce GDLS ukázal opravárenský vůz Apollo, součást rodiny obrněnců Ajax.

městě Adelaide, místo toho BAE Systems ukázala obrněnec CV9030 Mk.III v norské konfiguraci, jež je nejmodernější ze všech sériově vyráběných variant CV90. Část z technologií zakomponovaných do tohoto typu se promítla do modelu CV90 Mk.IV, poprvé veřejně představeného během letošního veletrhu Eurosatory v Paříži. Ten má oproti dřívějšímu výrazně vylepšené bojové schopnosti, výkon motoru Scania zvýšený až na 746 kW a jeho podvozkové partie zahrnují technologii aktivního tlumení nárazů pro větší mobilitu v těžkém terénu, což má vést k nárůstu rychlosti v takovém prostředí o 60 %. Užitečná hmotnost vozidla CV90 Mk.IV se tím zvýšila o dvě tuny, přičemž celková hmotnost může nyní vyšplhat až na 37 t. Stroj je též vybaven nejmodernější elektronickou architekturou standardu NATO, která splňuje stávající i budoucí potřeby případných zákazníků na integraci senzorů a autonomních průzkumných kompletů. Mimo to je typ CV90 Mk.IV vybaven novou věží produktové série D (tj. Digital, zatímco starší řada se označovala jakožto E, tedy Electric).

Co se týče vozidla ASCOD od firmy GDLS, tak pokud odhlédneme od úvodních dvou zákazníků – Rakouska a Španělska –, největším uživatelem tohoto obrněnce se v nejbližší budoucnosti stane Velká Británie, jež má počínaje lety 2020–2021 zařadit do služby 589 kusů vylepšeného ASCODu 2 (podle maximální

přípustné hmotnosti 42 t též známého jako ASCOD 42, v ostrovním království ovšem označovaného Ajax). Ten vznikne v šesti hlavních variantách, které mají mít ještě subverze. Dohromady je tedy vyprojektováno devět specializovaných modifikací: 245 exemplářů BPzV Ajax, dále 93 kusů průzkumných/podpůrných strojů Ares, 112 velitelsko-štabních vozidel Athena, 50 opravárenských vozů Apollo, 38 vyprošťovacích Atlasů a 51 Argusů pro ženijní průzkum.

Zkoušky prototypů skončily vloni, do poloviny letošního roku má být Ajaxy vybavena první jednotka určená pro výcvik a první brigáda přezbrojená na nové obrněnce má dosáhnout počátečních operačních schopností do konce roku 2020. Výroba všech 589 objednaných vozidel se završí během roku 2024, což by pro společnost GDLS znamenalo (pochopitelně, pokud by získala zakázku od australské vlády), že veškeré úsilí a volné kapacity bude moci v tento okamžik přeměrovat do Austrálie.

Jiným vozidlem představeným na expu Land Forces 2018 byl typ Lynx KF41. Zcela jednoznačnou výhodou jeho německého výrobce firmy Rheinmetall je už zmiňovaná část Phase 2 programu Land 400, v níž získal kontrakt na více než dvě stovky osmikolových BPzV Boxer CRV. V případě Boxerů má být prvních 25 obrněnců smontováno v Německu, následující kusy budou sestavovány v australské

pobočce Rheinmetallu v Redbanku u Ipswichu ve státě Queensland. Stejný postup chce producent zvolit také v případě, že by v tendru na nové BVP uspěl Lynx. Mezi Boxerem a Lynxem existuje ještě další pojičko, kterým je výzbroj v podobě věže Lance MTS, 30mm děla MK30-2/ABM a PTRK využívajícího PTRŠ Spike-LR2. Lynx vzhledem k tomu, že teprve prodělává vývoj, dostal novější verzi věže označenou Lance 2.0, u níž se PTRK dle potřeby nahradit kontejnerem pro přepravu a vypouštění malých průzkumných bezpilotních letounů, odpalovacím zařízením pro tzv. vyčkávací munici nebo pouzdem s prostředkem elektronického boje. Věž Lance MTS i Lance 2.0 je dvojmístná, alternativně ji ale může obsluhovat velitel a střelec-operátor na dálku, tj. z pracovišť v korbě vozidla.

Když už jsme u typu Lynx, jeho největší nevýhodou ze všech možných zájemců je skutečnost, že se sériově nevyrábí a není zaveden v žádné armádě. Proto bude pro Rheinmetall klíčové, zda jeho výrobek uspěje v České republice, neboť pokud zde dokáže zvítězit a získat smlouvu na dodávky 210 BVP, půjde o skvělou referenci pro výběrové řízení o více než dvojnásobném objemu u protinozců. Handicapem je u Lynxu též jeho vysoká hmotnost – 34 t v základní konfiguraci, která po vyzbrojení kanonem a úpravě modulárního pancéřování na nejvyšší stupeň dle STANAG 4569 ještě stoupne, a to až na 48 t

Původní provedení K21 je zavedené v jihokorejských pozemních silách v počtu zhruba 600 kusů.

Lynx disponuje věží Lance 2.0, která je modernější verzí modelu Lance MTS vybraného pro BPzV Boxer CRV.

(pouze pro srovnání – stávající OT M113AS4 váží pouze 18 t).

Velkou neznámou programu Land 400 Phase 3 je jihokorejské BVP AS21 Redback. Prozatím jej veřejnost mohla spatřit pouze ve formě modelu na akci Land Forces 2018, kde zástupci Hanwha Defense Systems prozradili, že jde o možného nástupce typu K21, a proto se někdy pracovníě označuje jakožto Next-Generation K21. Má mít přepravní kapacitu tři plus osm osob, být poháněný vznětovým motorem MTU řady 890 o výkonu 735 kW a řazení zabezpečí samočinná převodovka Allison. Odpružení podvozku bude hydropneumatické s tlumícím efektem navíc zesíleným použitím pryžových pásů. Bojová hmotnost vozidla nebyla zatím přesně specifikována, ale výrobce hovoří o hodnotě „těsně pod hranicí 40 t“, což logicky značí, že na rozdíl od BVP K21 nebude AS21 obojživelné. Z modelu stroje jasně vyplývá, že dvoumístná věž má mít výsuvné OZ pro pár PTRS, také bude osazena dálkově ovládanou zbraňovou stanicí s kulometem kalibru 12,7 mm a systémem aktivní ochrany. Další možností je ale též dohoda mezi Jihokorejci a Rheinmetallem o použití německé věže Lance 2.0 kvůli zvýšení šancí na komerční úspěch.

*Text: Dušan Rovenský,
foto: BAE Systems, GDLS, Rheinmetall,
Hanwha Defense Systems a MO Austrálie*

Velká Británie má začít počínaje lety 2020–2021 zařazovat do služby 589 kusů vylepšeného ASCODu 2 pod místním označením Ajax. Tento typ má také tvořit nabídku pro australskou armádu.

Na titulním snímku stroj WC-135, který se mj. účastnil operace Tomodachi, což byla americká humanitární akce na pomoc Japonsku zasaženému zemětřesením a vlnou tsunami, probíhající v období března až května 2011. Tento Constant Phoenix byl pověřen monitorováním radiační situace v oblasti Pacifiku po katastrofě v jaderné elektrárně Fukušima I. Po návratu zpět do USA na základnu Eielson AFB vykazoval zvýšenou úroveň kontaminace (což ostatně dokazují gesta obou členů pozemního personálu provádějícího měření úrovně radiace) a musel být odmořen.

Radiační průzkumník US Air Force

WC-135 Constant Phoenix

Pokud kdekoli na světě exploduje jaderná nálož, nezůstane taková aktivita dlouho utajena a světové společenství se o ní rychle dozví. Ke spěšnému informování nejvyšších státních a vojenských představitelů o zahraničních nukleárních pokusech vytvořily Spojené státy během studené války síť pozemních, vzdušných i podmořských senzorů schopných poskytnout údaje o mohutnosti, přesné lokaci i dalších atributech pokusných výbuchů. Jedním z důležitých článků pozemních, vzdušných i podmořských senzorů monitorovací sítě jsou letouny radiačního průzkumu WC-135 Constant Phoenix.

Sledovací soustava USAEDS (US Atomic Energy Detection System), jejímž předchůdcem byl průzkumný program LRD (Long Range Detection), je již 71 let provozována příslušníky US Air Force.

USAEDS představovala po desítky let užitečný článek v informačním řetězci. V současné době je primární úlohou tohoto systému především kontrola dodržování tří mezinárodních úmluv – Smlouvy o zákazu zkoušek jaderných zbraní v atmosféře, v kosmickém prostoru a pod vodou z roku 1963, Smlouvy o omezení podzemních zkoušek mezi USA a SSSR (limitující mohutnost podzemních testů na maximálně 150 kt) podepsané v roce 1974 a Smlouvy o jaderných explozích pro mírové

účely (omezující sílu jednotlivých „civilních“ nukleárních výbuchů prováděných mimo americké a sovětské zkušební střednice na 150 kt) z roku 1976.

„Vyrvalý čmucha“ WC-135

Vzhledem k legislativním omezením i přijetí dobrovolných moratorií po roce 1996 v praxi otestovaly své nukleární arzenály už jen tři státy, a sice Indie, Pákistán (oba v květnu 1998) a Severní Korea (jež tak učinila v letech 2006, 2009, 2013, 2016 a 2017). Po všech těchto událostech nasadily USA do akce svůj, pro tento účel uzpůsobený, WC-135 Constant Phoenix, jemuž se také někdy přezdívá „Sniffer“ (čili „Čmucha“). Kromě toho byl WC-135

využit i při některých jiných, nevojenských incidentech, jakými byly jaderné havárie v Černobylu v dubnu 1986 a japonské Fukušimě v březnu 2011. Své uplatnění našel také po záhadném zjištění stopového množství radioaktivního jodu 131 v ovzduší několika evropských zemí na začátku roku 2017 (letoun WC-135 tehdy startoval z britské základny RAF Mildenhall do oblasti Norska a Barentsova moře, přičemž se objevují spekulace, že by se mohlo jednat o následek utajované zkoušky jaderného pohonu nové ruské střely s plochou dráhou letu; první výskyt jodu 131 zaznamenaly norské měřicí stanice umístěné v oblasti Finmark poblíž ruského Kolského poloostrova).

US Air Force dnes provozuje pár letounů WC-135 (jeden WC-135W a druhý WC-135C), postavených na bázi transportní platformy C-135B Stratolifter, respektive velitelské EC-135C Looking Glass od společnosti Boeing. Hlavní změnou oproti původním konfiguracím je instalace palubního systému schopného odběru a analýzy vzorků radioaktivity ze vzduchu proudícího okolo stroje během letu. Stroje WC-135 tudíž mohou v reálném čase zjišťovat zamoření určitého prostoru následkem jaderné reakce, k čemuž jim slouží dva automatizované detektory částic U1-B, každý vybavený 12 papírovými vzduchovými filtry. Mimo tyto přístroje nese WC-135 také kompresorový systém WACS (Whole Air Collection System), určený ke sběru kompletních vzduchových exemplářů a jejich uložení v uzavřených tlakových nádobách pro pozdější zkoumání. Posádka má k dispozici ještě směrový detektor záření gama DGSS (Directional Gamma Sensor System), využívaný k navádění letounu do prostoru radioaktivního zamoření. Personál na palubě chrání soustava tzv. HEPA filtrů vzduchu (High Efficiency Particulate Arrestance; čili schopných ze vzduchu s minimálně 99,97% účinností odstranit částice o velikosti 300 nanometrů) a kolektivních i osobních dozimetřů.

Constant Phoenix má délku 42,5 m, rozpětí křídla 39,8 m a výšku 12,8 m. Prázdná hmotnost stroje je 54,5 t, při vzletu se tato veličina zvyšuje na 136,3 t, a to i vzhledem k možnosti nést skoro 59 t paliva. Ačkoli obě provozované verze WC-135 vypadají prakticky identicky, WC-135W pohánějí motory Pratt & Whitney TF33-P-5, zatímco WC-135C se spoléhá na typ TF33-P-9, udělující letounu maximální rychlost téměř 650 km/h. Nejvyšší dostup činí zhruba 12 200 m, operační dolet potom asi 7 400 km.

Posádky letounů WC-135 (každý stroj má kapacitu až 33 osob, byť přesné složení posádky se odvíjí od plněné mise) jsou tvořeny personálem ze 45. průzkumné letky v podřízenosti 55. operační skupiny 55. křídla US Air Force a odborníky na zbraně hromadného ničení z 1. odřadu AFTAC ze základny Offutt AFB v Nebrasce.

Narůstající potřeba

V návrhu rozpočtu Pentagonu na fiskální rok 2019 (1. října 2018 až 30. září 2019) požadovalo letectvo přidělení více než 208 mil. USD na přeměnu tří létajících tankerů KC-135R na modifikaci WC-135R. Obstarožní WC-135 W/C se totiž stávají stále nespolehlivějšími (např. 24. března 2017 musel jeden WC-135 během letu z ostrova Diego Garcia na japonskou základnu Kadena nouzově přistát na letišti ve městě Banda Aceh v Indonésii) a jejich údržba se především vzhledem k zastaralým komponentům a špatně dostupným náhradním dílům prodražuje. Prozatím není jasné, kdy bude transformace dokončena, ale už nyní je jasné, že pokračovat má i v roce 2020, kde se na tuto položku plánuje dalších 8 mil. USD. Ve zdůvodnění žádosti o alokaci finančních prostředků na tuto

aktivitu se uvádí, že na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že konverze KC-135R na WC-135R představuje rentabilnější alternativu upgradu stávajících WC-135 W/C.

Zásadní odlišností WC-135R oproti WC-135 W/C bude motorizace v podobě modernějších, výkonnějších a ekonomičtějších pohonných jednotek CFM International CFM56-2 s maximálním tahem 97,9 kN. Novinku má zřejmě též představovat tzv. skleněný kokpit, na nějž postupně do roku 2024 přechází celá flotila strojů KC-135R v rámci vylepšení na standard Block 45.

Doplněním trojice WC-135R k již existujícímu páru WC-135 W/C získají Spojené státy nezbytnou míru flexibility, již ztratily počátkem 90. let, kdy pro nadbytečnost vyřadily valnou většinu strojů této kategorie. V té době se totiž nepočítalo se skutečností, že poptávka po radičním monitoringu ve světě jednou opět poroste. Nepředpokládalo se, že kromě pěti jaderných mocností kodifikovaných ve Smlouvě o nešíření jaderných zbraní (šestý stát – Izrael – totiž nikdy oficiálně nepotvrdil, že by disponoval tímto druhem výzbroje) se na scéně objeví noví členové „atomového klubu“ jako Indie, Pákistán či Severní Korea. Ostatně tyto ambice měla i Sýrie, než její tajný nukleární reaktor zničil v září 2007 nálet izraelského letectva, a v budoucnu se k jaderným mocnostem možná připojí ještě další země

(žhavými kandidáty jsou nyní Írán, Saúdská Arábie nebo třeba Spojené arabské emiráty). Nejrelevantnější hrozbu pro USA a jejich zájmy bezesporu představuje Severní Korea, která do současnosti otestovala jadernou nálož v celkem šesti případech, podařilo se jí dosáhnout pozoruhodného pokroku ve vývoji mezikontinentálních balistických střel a dokonce pohrozila atmosférickou zkouškou termonukleární hlavice nad vodami Tichého oceánu (což by byl první takovýto výbuch od čínského nadzemního pokusu z října 1980). Bez povšimnutí ale nelze přejít ani nedávno ohlášené nové ruské strategické zbraně, včetně údajného technologického průlomu v konstrukci jaderných pohonných jednotek pro střely s plochou dráhou letu.

Ať už jsou úmysly Ruska, KLRD či států usilujících o členství v „atomovém klubu“ jakékoli, je jasné, že vzhledem k jejich aktuální činnosti v oblasti jaderného zbrojení mají letouny Constant Phoenix i jejich posádky postaráno o práci na dlouhou dobu dopředu. Ostatně o tom, jak vysokou prioritu Pentagon dnes typu WC-135 přikládá, svědčí avizovaná přestavba tří nedostatkových létajících tankerů na průzkumné platformy.

Text: Dušan Rovenský, foto: US DoD

US Air Force požadovalo na fiskální rok 2019 vyčlenit přes 208 mil. USD kvůli konverzi tří létajících tankerů KC-135R na průzkumné stroje WC-135R.

Pohled do modernizovaného kokpitu letounu KC-135R Block 45. Tento standard vybavení by měly získat také přebudované WC-135R.

Budova, do které se Hlavní štáb přestěhoval v roce 1937.

Generální štáb AČR oslavil sto let své existence, vznikl na podzim roku 1919

Hlava a srdce armády

Budování armády nově vzniklého Československa odstartovalo ještě v říjnových dnech roku 1918. Narychlo formované jednotky bylo potřeba urychleně vysílat do českého a moravského pohraničí, na Těšínsko a Slovensko s úkolem zajištění hranic nově vzniklého státu. Mnohem složitější proces ale představovalo vybudování ústředního řídicího orgánu branné moci – Hlavního štábu.

Významný posun v přípravných pracích na jeho vzniku je spojen s příjezdem Francouzské vojenské mise. Ta se krátce poté, co 13. února 1919 dorazila do Prahy, rozdělila do čtyř samostatných sekcí – organizační, zpravodajské, operační a výcvikové a dopravní. Tím vznikl základ budoucího Hlavního štábu. Tento zárodek se měl spojit s již v předcházejících měsících vybudovaným III. (vojenským) odborem Ministerstva národní obrany a vytvořit tak Hlavní štáb. Vedoucí francouzské mise generál Maurice Pellé byl zároveň jmenován jeho náčelníkem. Do té doby působili v nejvyšších velitelských funkcích naší armády italští důstojníci a generálové. Faktický výkon funkce náčelníka Hlavního štábu a s ním i vybudování této klíčové vojenské instituce generál Pellému o řadu měsíců oddálil konflikt Československa s Maďarskou republikou rad. Tato

válka se pro nás nevyvíjela příliš dobře, a tak generálovi nezbývalo nic jiného než odložit budování Hlavního štábu a osobně se v řešení konfliktu na jihu Slovenska angažovat. Počátkem června 1919 se stal vrchním velitelem čs. armády bojující s Maďary.

Úkoly spojené s unifikací

Za oficiální datum vzniku Hlavního štábu československé branné moci je tedy považován až 15. říjen 1919. Hlavní štáb se musel hned od počátku vypořádat s celou řadou úkolů spojených s budováním armády. Unifikace legionářských útvarů a jednotek přicházejících z Francie, Itálie, Ruska a bývalých rakousko-uherských pluků se stala jen jedním z nich. Bylo rovněž potřeba vybudovat vojenské školství, jehož nedílnou součástí se stala Vojenská akademie v Hranicích a Válečná škola

v Praze. V říjnu 1920 se do Maďarska vrátil svržený rakousko-uherský císař Karel I. V Šoproni sestavil legitimistickou vládu a s podporou části armády vytáhl na Budapešť. Armáda na to okamžitě reagovala mobilizací povolávací do služby všechny vojáky od pěchoty, dělostřelectva, jezdeckta a letectva narozené roku 1895 a mladší. Objekty kasáren se zaplnily rekvírovanými automobily, koňmi, povozy a obrovským množstvím dalšího nezbytného materiálu. Bezprostředně byl také zahájen intenzivní doplňující výcvik. Právě mobilizace a následná demobilizace byly nemalou prověrkou schopností pouhý rok fungujícího Hlavního štábu.

Samostatná čs. branná moc

Kromě generála Pellého (po něm převzal funkci náčelníka Hlavního štábu Eugéne

Mittelhauser) zastávali klíčové pozice v naší armádě, jako byly funkce zemských velitelů, případně velitelů divízi, další francouzští důstojníci. Celkově se do řízení naší armády zapojilo 19 francouzských generálů, 100 důstojníků a 200 poddůstojníků.

V lednu 1926 vstoupilo v platnost nařízení, kterým se změnila působnost Francouzské vojenské mise na funkci poradní. Českoslovenští důstojníci převzali některá vyšší velitelská místa, jež byla až dosud vyhrazena příslušníkům francouzské mise. Především se jednalo o funkci náčelníka Hlavního štábu, kterým se stal gen. Jan Syrový. S jeho příchodem začíná období samostatného vytváření čs. branné moci. Jako poslední z této poválečné garnitury francouzských důstojníků opustil Československo v září 1930 velitel pražské Válečné školy gen. Joseph Le Blévec.

V roce 1927 vstoupila v platnost nová organizace Ministerstva národní obrany. Ta definitivně ukončila léta provizorií. Hlavní štáb pod sebou soustředil veškeré velitelské působnosti. Ministerstvo tvořilo šest odborů – I. všeobecně vojenský, II. dělostřelecký a zbrojní, III. letecký, IV. technický, V. intendantní, VI. politicko-právní a tzv. prezidium, tedy Prezidiální odbor.

Třicátá léta ve znamení modernizace

Počátkem třicátých let minulého století začala operační skupina 3. oddělení Hlavního štábu připravovat rozsáhlý plán reorganizace a modernizace ozbrojených sil. Studii „Armáda v poli“ schválil 9. května 1933 náčelník Hlavního štábu generál Jan Syrový. Jen o několik měsíců později nastoupil do této funkce generál Ludvík Krejčí, který udělal reformě štábu a armády ještě výraznější dynamiku.

O pouhý rok později došlo k dalšímu strategickému rozhodnutí. Po vzoru Francie získala prioritu betonová obrana republiky, začaly se budovat pohraniční bunkry. Na Hlavním štábu vzniklo ředitelství opevňovacích prací. Během pouhých tří let se této složce podařilo postavit 227 pěchotních srubů, pět mohutných dělostřeleckých tvrzí a téměř deset tisíc objektů lehkého opevnění. V květnu 1935 vstoupila v platnost nová organizace válečné armády, následovaná reorganizací armády mírové. Vzniklo sedm sborových velitelství.

Všeobecná mobilizace z 23. září 1938 navázala na částečnou mobilizaci z května téhož roku spojenou s ostrahou hranic. Všude vládlo obrovské nadšení. Mnozí muži se hlásili u svých útvarů bez toho, že by dostali povolávací rozkaz. Přicházeli dokonce i dobrovolníci, na které se mobilizace nevztahovala. Během čtyřadvaceti hodin nastoupilo osmdesát procent povolovaných osob. Mezi těmi, kdo se nedostavili do kasáren, převládali naprosto jednoznačně lidé německé národnosti. Československá armáda měla po dokončení mobilizace 1 128 000 vojáků. Ještě ten samý den v noci se hlavní velitelství označované krycím názvem Palacký přesunulo do Klánovic u Prahy, později bylo přemístěno na zámek Račice na Vyškovsku.

Poválečná obnova armády

Podoba velicího a řídicího štábu našich jednotek působících během druhé světové války v zahraničí se poměrně často měnila. V dubnu 1945 se ministrem národní obrany v nové vládě stal generál Ludvík Svoboda. Náčelníkem Hlavního štábu byl pak jmenován generál Bohumil Boček.

Prakticky okamžitě po skončení druhé světové války začala obnova poválečné armády. Již v květnu 1945 byla přijata prozatímní organizace čs. armády, kterou v říjnu 1945 nahradila tzv. zdokonalená organizace čs. branné moci.

Největší proměny však čekaly Hlavní štáb po únoru 1948, a to nejen personální. V roce 1950 byl přejmenován na Generální štáb a dalších bezmála čtyřicet let věrně kopíroval organizační změny velení sovětských ozbrojených sil.

Rozdělení a vstup do NATO

Po roce 1990 prošel Generální štáb a jemu podřízená armáda celou sérií reorganizací. Koncem roku 1992 se musel vypořádat s rozdělením federální armády a vznikem Armády České republiky. Představovalo to rozdělení

Generál Pellé při přehlídce legionářů

Legionáři z Itálie v boji na Slovensku v roce 1919

obrovského množství movitého a nemovitého majetku a zbraňových systémů ve většině případů v poměru jedna ku dvěma. Na tento úkol bezprostředně v létě roku 1993 navázala realizace koncepce výstavby AČR do roku 1996.

V souvislosti s přijetím České republiky do Severoatlantické aliance v březnu 1999 bylo nutné řešit úkoly spojené s integrací armády do struktur NATO. Postupně se začal budovat systém velení a řízení plně interoperabilní s obdobnými systémy Aliance. Do výcviku vojsk byly zavedeny standardy používané v zemích NATO. Po vstupu České republiky do Evropské unie se naše armáda začala začleňovat i do vojenských aktivit této organizace. V roce 2004 byl Generální štáb integrován do struktury Ministerstva obrany ČR.

Krise a následné škrty

Nejhorším obdobím pro něj byly poměrně rozsáhlé škrty, které následovaly po ekonomické krizi v roce 2008. Po několika velice hubených letech ale začal rozpočet resortu obrany postupně poměrně výrazně narůstat. A to nejen v souvislosti se zlepšující se ekonomickou situací České republiky, ale i s novými hrozbami, které se objevily ve světě. Nejednalo se přitom pouze o konflikt na východě Ukrajiny a Blízkém východě. Generální štáb na zhoršení bezpečnostní situace ve světě reagoval nejen změnami v organizační struktuře, ale i přípravou modernizace naší armády. Politické reprezentaci předložil ke schválení Koncepci výstavby armády České republiky do roku 2025. Tu před nedávnem aktualizoval a rozšířil výhled do roku 2030. Ze splněných úkolů roku 2018 je možné jmenovat nejen úspěšné působení v dosavadních zahraničních misích v Afghánistánu, Iráku, Mali, na Sinaji, Golanských výšinách a v celé řadě mnohonárodních zahraničních cvičení, ale také nové zapojení do alianční mise předsunuté přítomnosti (eFP) v Pobaltí.

Priority současné armády

„Dynamický vývoj bezpečnostní situace ve světě i v relativní blízkosti od našich hranic si žádá moderní a kvalitně připravenou armádu, schopnou flexibilně reagovat na měnící se charakter ozbrojených konfliktů a na nové bezpečnostní hrozby a výzvy. Kybernetické útoky ohrožují stabilitu a prosperitu otevřené společnosti. Rozsah hrozeb, kterým čelíme a budeme čelit, se spíše rozšiřuje. Do kolektivního systému obrany NATO musíme být schopni přispět spravedlivým dílem schopností a dovedností. Musíme být schopni pomoci civilním orgánům státu v případě nevojenských ohrožení. Jasně jsme definovali priority Armády České republiky,“ zdůraznil v této souvislosti náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Aleš Opata.

Ten po nástupu do funkce také jednoznačně definoval priority AČR, a to jak z hlediska dlouhodobějších cílů, tak i z hlediska projektů okamžitého dopadu. K těm patří zajištění adekvátní výstroje a výzbroje, bez které se vojáci neobejdou v každodenním životě. Konkrétně se jedná především o balistické vesty, přilby a přístroje nočního vidění. Generální štáb udělal také zásadní krok k modernizaci pozemního vojska. Pilotním projektem v tomto směru je pořízení 210 nových, moderních bojových vozidel pěchoty. Dále se jedná o nakoupení 52 nových houfnic ráže NATO 155 mm, chemického, biologického a radiačního lehkého obrněného vozidla, kolových bojových vozidel pěchoty velitelsko-štabních a spojovacích verzí a samohybných minometů. Perspektivně se počítá i s pořízením nových tanků. Z dalších modernizačních projektů můžeme jmenovat nákup dvanácti víceúčelových vrtulníků Venom a Viper, osmi radiolokátorů MADR, letištních radiolokátorů, dalších dvou dopravních letounů CASA C-295W, systému SHORAD, taktických bezpilotních bojových a průzkumných prostředků, pontonových mostních souprav a doprovodných mostů.

Třístupňový systém velení

Letošní rok byl z hlediska činnosti Generálního štábu také ve znamení významných změn v organizačních strukturách. Ty se týkaly především nového třístupňového systému velení a řízení (strategická, operační a taktická úroveň). Dále byla zahájena výstavba nových organizačních celků, konkrétně velitelství pro operace, velitelství teritoria, výsadkového pluku, praporu národního logistického zabezpečení a velitelství kybernetických sil a informačních operací. V této souvislosti vidí Generální štáb velké možnosti i v oblasti umělé inteligence. „Kybernetický prostor a operace se prolínají všemi doménami od moře až po vesmír. Začínáme jako vojáci čím dál tím více zjišťovat, že potřebujeme nástroje, potřebujeme schopnosti, které jsou v tomto prostoru schopny nás posílit. Říkáme tomu, že hledáme nového kámoše. Novým kámošem, partnerem a spolupracovníkem bude umělá inteligence na bázi neuronových sítí. Využití pro ni v armádě vidím v široké oblasti od vedení bojové činnosti až po analýzy a vyhodnocování,“ řekl na toto téma generál Opatá.

Velení armády bylo úspěšné i v náboru nových příslušníků, a to jak profesionálních vojáků, tak i záložníků.

Text: Vladimír Marek,

foto: autor, Jana Deckerová a Jan Kouba, VÚA-VHA a VHÚ

Nadporučík Tomáš Nedvěd, velitel technického roje 242. letky 24. základny dopravního letectva Praha Kbely

Představujeme vojenské profese

Letecký mechanik letounů CASA C-295 a L-410

Jeich práce je téměř neviditelná, přesto mají v rukách desítky lidských životů. Ano, mluvíme o profesi vojenských leteckých mechaniků. Vzdušné síly Armády České republiky mají širokou škálu letecké techniky, která musí být kdykoli připravena ke startu. A to je právě téměř denním, ale i nočním chlebem leteckých mechaniků, včetně nadporučíka Tomáše Nedvěda, velitele technického roje u 242. letky 24. základny dopravního letectva Praha Kbely. Jeho doménou jsou letouny CASA C-295 a L-410.

„O letadla a o všechno, co k nim patří, jsem se zajímal už jako kluk,“ říká nadporučík Tomáš Nedvěd. „Nepustilo mě to ani po základní škole a do armády jsem prakticky nastoupil ve čtrnácti letech, když jsem začal studovat obor technik letecké výzbroje na Vojenské střední odborné škole letecké v Prešově. Když člověka něco baví, měl by za tím jít a splnit si svůj sen. Mně se to podařilo a i teď po letech a všech zkušenostech svého rozhodnutí nelituji a nikdy bych svoji práci neměnil.“

Od maturity k letounu CASA

Po vyřazení z VSOŠL a s maturitou v kapse nastoupil nadporučík Tomáš Nedvěd na základnu do Kbel. Tady ho čekal první náraz, a to i přesto, že vojenskou přípravu díky střední škole už měl.

„I když už jsem měl díky škole vojenský dril v krvi, brzy jsem zjistil, že praxe u útvaru je náročnější, než si student myslí. My jsme tenkrát

nastupovali jako ‚hotoví‘ technici,“ vzpomíná Nedvěd. „Dnes na zájemce čekají vstupní zdravotní a psychologické testy a absolvování základního výcviku ve Vyškově. Teprve potom začíná výcvik k dané profesi. Je to téměř osmi-měsíční kurz inženýrsko-letecké služby ve Vyškově. Následuje kurz k danému typu letadla. Než se vlastně mechanik dostane k letadlu, tak to dnes trvá víc než rok, skoro dva. V tom ideálním případě.“

Pro ty, kteří se rozhodnou sloužit v armádě a nějaké zkušenosti s letectvím už mají, nejsou požadavky tak náročné. Jedná se pouze o rozdíly, které se řeší rozdílovým a typovým kurzem. V tomto případě se tento specialista dostane na své letadlo už během osmi, devíti měsíců.

„Ve Vyškově si musíte do hlavy nacpat desítky kilogramů listů teorie, pak následuje zaškolení na daný typ letounu. Ve chvíli, kdy nabířovanou teorii začnete spojovat s praxí, získáváte

jistotu a sebedůvěru,“ pokračuje Nedvěd. „Nováček je přidělen jako mechanik k těm starším a zkušenějším, kteří si ho vezmou pod křídla. Je dobré si uvědomit, že nemám patent na rozum a že nejsem mistr světa. Nebál jsem se zeptat a nikdy se mi nestalo, že by se ke mně někdo obrátil zády. A tak se snažím i já chovat k nováčkům.“

Kontrola před a po letu

V rámci leteckých mechaniků existují tzv. odbornosti – je to například specialista „drak-motor“, což je člověk, který je zodpovědný za trup letounu. Jedná se o systémy, jako jsou hydraulika, palivové systémy, motory. Další odborností je specialista na rádiové systémy. Ten má na starost komunikační a navigační systémy a zařízení. Třetím je pak skupina elektro a speciální vybavení, ti se starají o palubní elektrickou síť.

V rámci předletové přípravy se nesmí vynechat žádná část letounu.

„Každý specialista v této skupině má svůj konkrétní obor, který zná do nejmenších detailů, ale samozřejmě musí mít povědomí i o těch ostatních systémech v letounu,“ vysvětluje nadporučík Tomáš Nedvěd. „V ideálním případě pracují na letounu čtyři lidé – velitel technické směny, jeden specialista drak-motor, jeden na rádiové systémy a další na speciální elektro vybavení. Pokud zaučujeme nováčka, pracuje na letounu i šest lidí.“

Doménou CASA C-295 a L-410

Před každým letem musí projít letoun tzv. předletovou přípravou. To obnáší kontrolu všech systémů a letoun se musí tzv. oživit. „V praxi to znamená, že letoun je zaparkovaný na svém stání a nastoupí na něj skupina specialistů, kteří provedou povinné kontroly jasně dané manuálem,“ konstatuje velitel technického roje u 242. letky. „Běží to jako po drátku, každý člen týmu ví, co je jeho úkolem. Jedná

se o vizuální kontrolu stavu všech agregátů, motorů, stavu podvozku, navigačních systémů, elektrického i rádiového vybavení. Je to trochu rutina, která se neustále opakuje, ale jako k rutině k tomu člověk nesmí přistupovat. Ta červená kontrolka odpovědnosti za lidské životy vám tam musí neustále blikat.“

Každý letoun má svoji servisní dokumentaci, kde se zaznamenává každá kontrola, nejen před samotným startem, ale i po jeho přistání. Když dosedne letoun na zem, opět se dostane do péče leteckých mechaniků.

„Po přistání je pro nás důležitá komunikace s pilotem, který nás může upozornit na možné, třeba i drobné anomálie, které se mu při letu nezdály, ale neohrožily bezpečnost letu,“ říká nadporučík Nedvěd.

Letoun ale musí být v perfektním stavu, připraven kdykoliv ke startu. Zvláště v armádě. Proto i když letadlo není ve vzduchu, probíhá na stroji pravidelná údržba.

„Jedná se především o periodické práce, které se musí na letadle provádět. Jsou to různé mazací práce a kontroly, které se odvíjejí od doby, jak dlouho je letoun provozován, ať je to podle náletu hodin nebo podle doby, která uplynula od poslední kontroly. Dělají se zkrátka všechny větší údržbové práce, které zajišťuje technické oddělení tady ve Kbelích, což je další letka, která se o tyto stroje stará,“ doplňuje Tomáš Nedvěd.

Jistotu získáváte praxí

Když si nadporučík Tomáš Nedvěd vzpomene na úplné začátky, kdy stál prvně na bráně u letiště v pražských Kbelích, usmívá se.

„Na to nikdy nemůžu zapomenout. Člověk je vyjukanej, vyplašeněj. Bylo mi 18 let a přišel jsem do ostrého provozu a viděl tuny železa, které se dokážou vznést do vzduchu,“ vzpomíná dnes už zkušený letecký mechanik. „Samozřejmě jsem neviděl letadlo poprvé, na kurzech si všechno osaháte. Ale to jsou učební pomůcky, a to je něco jiného než skutečné, opravdické letadlo. Vnímám jsem ten šrumec kolem sebe a říkal si, to je ten tvůj sen, který sis sám vybral. Teprve tady jsem si uvědomil tu zodpovědnost za to, že letoun musí být v perfektním stavu, protože kdyby nebyl, dojde ke katastrofě. Uvědomíte si jedno základní pravidlo – když není letoun v pořádku, nesmí do vzduchu. A za tu jistotu, že je všechno o. k., dáváte hlavu na špalek.“

Manuál alfou a omegou

Pro laika je takový letoun nesmírně složitý systémem. To pro leteckého mechanika neplatí. Ten svůj typ letounu musí znát do detailů.

„Zkušený technik na základě jakéhokoliv upozornění už ví, kam sáhnout a kam upřít svoji pozornost, když se vyskytne nějaký problém,“ vysvětluje nadporučík Nedvěd. „Proto je pro nás nesmírně důležitá komunikace s pilotem ihned po přistání. Pokud by upozornil na nějakou anomálii, případně závadu, tak víme, kde hledat a do čeho jít. Když pak selže i manuál, hledá se pomoc u našich odborných inženýrů, případně se komunikuje s odborníky výrobce.“

S letounem do mise

Naši vojáci působí v zahraničních operacích na několika místech na světě. Naše letouny je dopravují i tam, zajišťují i logistické zásobování po celou dobu mise. I tam spolu s letouny působí vojenští letečtí mechanici.

„Působili jsme například v Jugoslávii, v Kosovu. Jednalo se především o letouny L-410 i stroje An-26,“ konstatuje Tomáš Nedvěd. „V současné době působíme hlavně na Sinaji. Jako vojáci procházíme klasickým výcvikem, máme střelby, musíme absolvovat výroční fyzické přezkoušení a další výcvik, který ke službě v naší armádě patří. Ale určitě nelituji a jak jsem už říkal: moje práce se mi stala zároven i koníčkem. Pokud by se chtěl někdo stát jedním z nás, má zájem o techniku, určitě nebude litovat.“

**Šedesát armádních řidičů
soutěžilo na speciálních
řidičských cvičištích ve Vyškově**

Nejlepší řidič je z Bučovic

V září probíhala v posádce Vyškov a na speciálních řidičských cvičištích vojenského újezdu Březina celoarmádní profesní soutěž „Nejlepší řidič AČR“. Již 5. ročník pořádalo Centrum dopravní výchovy Velitelství výcviku – Vojenské akademie (VeV-VA). Soutěžící již tradičně museli předvést nejen své řidičské umění, ale v mnoha případech prokázat znalosti, dovednosti, psychickou i fyzickou odolnost v řadě soutěžních disciplín.

Test, praktická údržba, nakládání na železniční vůz, zdravotnická příprava, jízda terénem, jízda v omezených průchodech, manévrování vozidlem ve stísněném prostoru, podélné parkování či slalom. Jednotlivé disciplíny měly rozdílné parametry, které byly upraveny pro konkrétní typ zabezpečovacího nebo bojového vozidla. Soutěžící byli rozděleni do kategorií dle jednotlivých typů techniky; Land Rover Defender 90, UAZ 459, Tatra 810, Tatra 815, Pandur II a BVP-2. „Ovládání jednotlivých zabezpečovacích a bojových vozidel je náročné a velmi rozdílné. Oproti zabezpečovacím vozidlům jsou řidiči bojových vozidel znevýhodněni značně omezenými možnostmi výhledu z těchto vozidel. Rozdíly jsou však i mezi zabezpečovacími vozidly, kdy řidiči Tater 815 8x8 musí počítat s většími rozměry a větším poloměrem zatáčení než u vozidel Tatra 810 6x6,“ uvedl hlavní rozhodčí soutěže Jiří Kubín.

Vyrovnaná soutěž

Do superfinále postoupili čtyři řidiči 13. dělostřeleckého pluku: četař Václav Justych (UAZ 469), četař Michal Šamšula (T-810), četař David Žáček (T-815), četař Jakub Nykodým (BVP-2) a dále pak desátník Petr Ridl z 41. mechanizovaného praporu (Pandur II) a četař Ondřej Špaček ze 74. lehkého motorizovaného praporu (LRD). Rozdíly mezi řidiči byly v některých případech skutečně minimální. A o vítězství posledně jmenovaného četaře Špačka dokonce rozhodl nižší počet penalizací, protože měl absolutně stejný čas s druhým v pořadí.

Šest adeptů na tři stupně vítězů

Jejich společná závěrečná disciplína se uskutečnila v prostorách nástupiště „B“ kasáren Dědice, a to za účasti diváků a hostů. Všichni soutěžící zde usedli do osobního vozu Škoda

Fabia a museli prokázat své umění ve vytyčeném prostoru překonáním řady překážek na čas. A bylo to velmi vyrovnané, neboť řidiči na 3. i 2. místě absolvovali poslední disciplínu v naprosto shodném čase, a tak o jejich pořadí opět rozhodoval počet penalizací. Těch měl více četař Jakub Nykodým z 13. dělostřeleckého pluku Jince, který tak obsadil bronzový stupínek za stříbrným desátníkem Petrem Ridlem z 41. mechanizovaného praporu Žatec, přičemž absolutním vítězem se stal a titul Nejlepšího řidiče AČR pro rok 2019 získal četař Ondřej Špaček ze 74. lehkého motorizovaného praporu Bučovice. Ten si tak odvezl i putovní pohár náčelníka Generálního štábu a dárkový balíček věnovaný Vojenským klubem Vyškov.

*Text: kpt. Monika Nováková, kpt. Jan Tichavský,
foto: Hana Jurčová*

Vyzkoušej svůj postřeh

Naleznete čtyři rozdíly na fotografii lehkého obrněného vozidla dělostřeleckého průzkumu?

Součástí modernizace Armády České republiky má být i nákup sedmi nových lehkých obrněných vozidel dělostřeleckého průzkumu, které budou zařazeny do výzbroje 13. dělostřeleckého pluku. Lehké obrněné vozidlo dělostřeleckého průzkumu je postaveno na bázi automobilů Iveco M65E19WM LMV zavedených do výzbroje Armády České republiky. Prostředek je vybaven speciální účelovou nástavbou se zbraňovou stanicí ZSRD Pz vyzbrojenou kulometem FN MAG. Je určen k provádění dělostřeleckého průzkumu bojiště a získávání podkladů pro palbu při plnění úkolů palebné podpory vojsk. Umožňuje plnit všechny úkoly představeného pozorovatele, tj. vyhledávání cílů, určování jejich souřadnic ve dne i v noci a přenos údajů nadřazenému nebo vyžadování dělostřelecké a minometné palby.

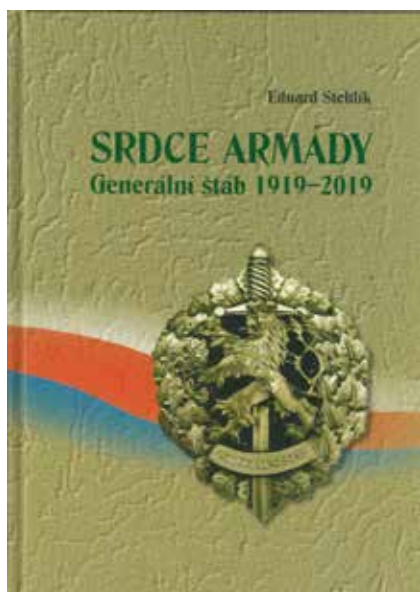
Vozidlo je součástí systému řízení palby dělostřeleckého oddílu. S jeho nasazením se počítá především na exponovaná místa bojiště, kde poskytuje dobrou ochranu osádky a přístrojů před střepinami granátů, střelami z ručních zbraní a zbraněmi hromadného ničení. Komplet je možné použít i pro ostrahu důležitých prostorů a objektů vojenského i civilního charakteru.

Připravil: Michal Voska a Vladimír Marek

Rozdíly: chybí anténa, světlo, zadní křídlo a kanystr

RECENZE

Srdce armády

Generální štáb 1919–2019

Autor: Eduard Stehlík

U příležitosti stého výročí existence Generálního štábu Armády České republiky vychází výpravná fotografická publikace mapující bohatou historii této organizace. A to od prvních, doslova pionýrských krůčků armády, přes unifikaci domácích a legionářských útvarů vracejících se do vlasti, budování ozbrojených sil ve dvacátých letech minulého století a jejich zásadní reformu po nástupu nacismu v sousedním Německu. Mapuje i činnost našich zahraničních jednotek ve Francii, Velké Británii, na Blízkém východě a v Sovětském svazu v době druhé světové války. Poválečné znovuoobnovení naší armády na domácí půdě vystřídal po únoru 1948 budování Československé lidové armády podle sovětského vzoru. Po listopadu 1989 přibližuje publikace další peripetie našich ozbrojených sil spojené se sérií reforem, modernizací výzbroje a zásadní změny v přístupu k výcviku. Klíčovým pro toto období je náš vstup do Severoatlantické aliance v březnu 1999. Kniha navazuje na tradiční řadu vydávanou u příležitosti výročí Generálního štábu. Ta poslední opustila tiskárnu před pěti lety, když tato armádní organizace oslavovala devadesáté páté výročí svého vzniku. A právě o nejdůležitější události naší armády posledních pěti let je nová publikace obohacena.

Počet stran: 129

Vydalo: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2019

Text: Vladimír Marek

Rukávové znaky

manuál profesionálního vojáka

Na představení hodnostních systémů armád NATO jsme navázali dalším seriálem. V něm se budeme po řadu měsíců zabývat rukávovými znaky útvarů a zařízení nejen AČR, ale celého resortu.

Legislativní a právní odbor MO

Zajišťuje náležitou právní úpravu věcí, které patří do působnosti Ministerstva obrany. Odpovídá za soulad návrhů právních předpisů v působnosti Ministerstva obrany správním řádem a za jejich formální podobu. Je odborným útvarem ministra obrany, který posuzuje, popřípadě ve spolupráci s věcnými gestory připravuje parlamentní a vládní materiály.

Mnohonárodní centrum pro koordinaci logistiky (MLCC)

Je mnohonárodní vojenská organizace se sídlem v České republice, jejímž cílem je vybudovat a posílit mnohonárodní logistické schopnosti, snížit logistické nedostatky a náklady členů i nečlenů MLCC poskytováním společných řešení pro logistickou podporu jednotek. Zaměřuje se především na spolupráci s členskými státy NATO, EU a Partnerství pro mír.

Finanční správa AČR

Je orgánem náčelníka Generálního štábu AČR k řízení oblasti finančního zabezpečení v rámci jeho působnosti. Náčelník Generálního štábu AČR odpovídá za celkový stav hospodaření s rozpočtovými prostředky ve své podřízenosti v souladu s platnými právními a vnitřními předpisy a za dodržování stanovených závazných ukazatelů. V čele Finanční správy AČR je ředitel, který je přímo podřízen náčelníkovi Generálního štábu.

Ředitelství zahraničních aktivit

Je odborným a koordinačním orgánem náčelníka Generálního štábu Armády České republiky pro řešení otázek spojených s řízením zahraničních pracovišť a příslušníků AČR vyslaných do mezinárodních vojenských struktur, zejména NATO a EU. Ředitelství řeší otázky spojené se zabezpečením vrcholového kontaktu s vojenskými a leteckými představiteli cizích států, kteří jsou akreditováni na území ČR, a Asociací vojenských a leteckých přidělců akreditovaných v ČR.

Centrum ochrany proti zbraním hromadného ničení

Sídlí ve Vyškově a je mezinárodní vojenskou organizací NATO, která poskytuje podporu Alianci a dalším partnerům v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení. Jeho činnost je zaměřena na transformační podporu NATO a podporu vzdělávání a výcviku. Kromě transformačního úsilí jako jediné NATO Centre of Excellence zabezpečuje přímou podporu aliančních operací prostřednictvím strategického poradenství v oblasti CBRN Defence.

Agentura profesního rozvoje a podpory aktivit

Zaměřuje se na oblast osobního rozvoje a profesního růstu zaměstnanců státní správy resortu obrany. Zabezpečuje výuku AJ v posádkách AČR. Zřizuje a organizuje péči o předškolní děti příslušníků resortu. Zajišťuje provoz edukačního centra Komorní Hrádek. Organizuje služební akce reprezentačního charakteru. V podřízenosti má také Vojenský umělecký soubor Ondráš.

Interní komunikační portál

← → www.ikp.army.cz

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 542
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Vladimír Marek
Grafická úprava: Milan Syrový
Jazyková korektura: Tomáš Xaver, Kamil Novák

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: Czech Print Center, a. s.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 25. 9. 2019
Toto číslo vyšlo dne: 14. 10. 2019
Foto na titulní straně: Jana Deckerová

Na portále řešíme i dotazy týkající se možnosti uplatnění svobodné volby poskytovatele zdravotních služeb vojáky z povolání a také možností využívání služeb vojenských poskytovatelů zdravotních služeb bývalými vojáky z povolání. Tentokrát se budeme zabývat jedním takovýmto dotazem.

Dotaz:

Dobrý den, lze zůstat v evidenci vojenského lékaře na „posádkové ošetřovně“, pod kterého jsem spadal jako voják z povolání, i po mém odchodu do zálohy? Jakými předpisy se tato problematika řídí? Děkuji.

Odpověď:

Problematiku řeší ustanovení § 1 odst. 3 **vyhlášky č. 156/2015 Sb.**, o podmínkách poskytování zdravotních služeb vojenskými poskytovateli, oborech ambulantní péče, u kterých voják z povolání může uplatnit svobodnou volbu poskytovatele zdravotních služeb, a podmínkách organizace plnění úkolů vojenských fakultních nemocnic (o podmínkách poskytování zdravotních služeb vojenskými poskytovateli):

§ 1

Pacient vojenského poskytovatele

(1) Vojenský poskytovatel poskytuje zdravotní služby ve zdravotnickém zařízení zřízeném ministerstvem pacientovi, kterým je

- a) voják z povolání,
- b) voják v záloze vykonávající vojenskou činnou službu (dále jen „voják v záloze ve službě“),
- c) žák nebo student školy nebo školského zařízení zřízených ministerstvem (dále jen „žák nebo student“),
- d) student nebo účastník programů celoživotního vzdělávání vojenské vysoké školy (dále jen „student vojenské vysoké školy“),

e) válečný veterán, nebo

f) voják, jehož služební poměr zanikl propuštěním z důvodu dosažení důchodového věku stanoveného zákonem o důchodovém pojištění nebo z důvodu splnění podmínky nároku na starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění, pokud voják dosáhl důchodového věku stanoveného zákonem o důchodovém pojištění.

(2) Na základě volby poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení poskytuje vojenský poskytovatel zdravotní služby také státnímu zaměstnanci v ministerstvu, státnímu zaměstnanci ve správním úřadu v působnosti ministerstva, zaměstnanci zařazenému v Generálním štábu Armády České republiky, Vojenské policii nebo Vojenském zpravodajství, občanskému zaměstnanci zaměstnanému v ozbrojených silách České republiky, zaměstnancům ve správních úřadech v působnosti ministerstva v pracovním poměru a rodinným příslušníkům vojáků z povolání.

(3) Pokud to neohrozí plnění základních úkolů vojenského poskytovatele podle jiných právních předpisů nebo poskytování zdravotní péče pacientům uvedeným v odstavcích 1 a 2, může vojenský poskytovatel poskytovat zdravotní služby také dalším osobám.

Z výše uvedeného ustanovení vyhlášky č. 156/2015 Sb. je zřejmé, že to možné je, ale za podmínky, že vami zmiňované vojenské zdravotnické zařízení má odpovídající volné kapacity, a že to neohrozí plnění jeho úkolů podle jiných právních předpisů.

Redakce IKP

kontakty do redakce

Vladimír Marek (šéfredaktor)
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
telefon: 973 215 549
mobil: 606 604 733
e-mail: jana.deckerova@email.cz

Michal Voska (redaktor)
telefon: 973 215 868
mobil: 724 850 598
e-mail: voska.m@seznam.cz

Milan Syrový (grafik)
telefon: 973 215 558
e-mail: grafika.syrovy@gmail.com

Jan Kouba (fotograf)
telefon: 973 215 664
mobil: 606 674 257
e-mail: foto.kouba@volny.cz

Před pětasedmdesáti lety byli dva naši důstojníci vysazeni se skupinou Katarakt na Dunaji s úkolem přerušit zásobovací trasu

Oba naši příslušníci skupiny Katarakt prošli náročným výcvikem ve Skotsku.

Boj o Železná vrata

Železná vrata na Dunaji zná současná generace jako přehradu na jednom z nejvýznamnějších evropských veletoků. Strategický význam toto místo ale mělo dávno předtím, než byla tato umělá nádrž počátkem sedmdesátých let minulého století dobudována.

Ještě před Železnými vraty si totiž Dunaj razí cestu sto třicet kilometrů dlouhým skalnatým kaňonovitým údolím. Z jedné strany se tyčí Karpaty a z druhé balkánské hory. Aby tudy vůbec mohly proplouvat lodě, byly koncem devatenáctého století na dně řeky odstraněny skalní prahy a koryto prohloubeno. I tak to ale byl jeden z nejobávanějších úseků plavby. Lodí se tady museli ujmát místní lodivodi, kteří znali každý kámen. Proti proudu tahala plavidla parní lokomotiva, která v této činnosti nahradila koně, případně lidskou sílu. Strategický význam tohoto místa po zahájení druhé světové války pochopitelně extrémně narostl. Němci právě tudy dopravovali do říše nedostatkové pohonné hmoty a další potřebné suroviny pro válečný průmysl. Toho všeho si samozřejmě byli vědomi i Spojenci, a tak se rozpoutal několikaletý boj o Železná vrata, do něhož se zapojili nejen piloti a výsadkáři, ale i příslušníci místního odboje. Také českoslovenští zástupci zde zanechali svou stopu. Jednalo se především o Jaroslava Oldřicha Vránu a Adolfa Navrátila.

Strojníkem na Dunaji

Oba tito muži měli ještě před válkou k plavbě po Dunaji a oblasti Železných vrat velice blízko. Jaroslav Vrána se narodil 24. ledna 1914 ve městě Jablůnka nad Bečvou. Dětství a mládí prožil ale v Hodoníně. Zde také ukončil čtyři ročníky reálného gymnázia. Po ročním intermezzu na strojní škole v Napajedlích přestoupil na Vyšší průmyslovou školu strojnickou v Moravské Ostravě. Ještě před nástupem vojenské prezenční služby pracoval jako technik ve Škodovce. Následně sloužil u pěšího pluku 27 v Uherském Hradišti a po absolvování školy pro důstojníky v záloze nastoupil v hodnosti desátníka aspiranta k cyklistickému praporu 2 do Brna. Do civilu odešel v říjnu 1937 v hodnosti četaře aspiranta. Již o tři měsíce později byl však povýšen do hodnosti podporučíka pěchoty. V té době však již pracoval jako strojník paroplavební společnosti na Dunaji. Plavil se jako druhý strojník na remorkéru Svatoptuk právě v oblasti Železných vrat mezi Turnu Severinem a Orsovou. V souvislosti

s květnovou mobilizací naší armády v roce 1938 byl povolán na měsíční mimořádné vojenské cvičení.

Organizoval sabotáže na Dunaji

Po okupaci Československa a vytvoření protektorátu zůstal na Dunaji jako zaměstnanec slovenské Dunajplavby. Od samého začátku se snažil zapojit do sabotážních akcí v této oblasti. Počátkem ledna 1940 kontaktoval v Bukurešti plukovníka Heliodora Píku a přihlásil se do naší zahraniční armády. Zároveň byl jmenován organizátorem sabotážních akcí na středním toku Dunaje. V následujících měsících si vytvořil síť spolupracovníků nacházejících se na březích Dunaje od Bukurešti až po Vídeň. Na britském vyslanectví v Bukurešti vyzvedával nejen zbraně, ale i výbušniny a magnetické miny. Ty pak po vodě distribuoval spolupracovníkům na Dunaji. S pomocí lodního kapitána Františka Leisse a kormidelníka Antona Habarta se mu podařilo provést v dunajských přístavech celou řadu úspěšných sabotážních akcí.

Do odbojové organizace ale v létě 1940 začalo úspěšně pronikat gestapo. Podporučíku Vránovi hrozilo zatčení a tak musel na parníku Štúr narychlo uniknout do Jugoslávie. Také zde se nějakou dobu podílel na zpravodajské práci. Nakonec musel ale na falešný pas počátkem března 1941 odcestovat přes Řecko a Istanbul do Palestiny, kde byl přidělen k našemu praporu 11 – Východnímu.

Stal se příslušníkem výcvikové rot. Společně s lodním kapitánem, pětáctiletým rodákem z Loun Františkem Leissem a Adolfem Navrátilem v té době vypracovali plán na zaminování Dunaje pomocí letadel. Ten pak předali Vrchnímu velitelství britských sil na Středním východě. Koncem roku 1941 byl v té době již poručík Vrána jako znalec povodí Dunaje vyžádán britskou zpravodajskou službou. V březnu 1942 prošel základním sabotážním parašutistickým kurzem v Palestině. V Great Bitter Lake v Egyptě absolvoval výcvik v seskoku padákem. Pak ale došlo ke změně záměru britských zpravodajců a Jaroslav Vrána byl v září 1942 vrácen k našemu praporu. Stal se zbrojním a automobilovým důstojníkem našeho výcvikového střediska.

Ani ustanovení do této funkce netrvalo dlouho. V říjnu 1942 byl přeřazen k našemu letectvu ve Velké Británii na pozici výchovného důstojníka. Zde na základně RAF v Granthamu absolvoval nejen důstojnický kurz, ale později i výcvik na navigátora-specialistu na vzdušné kladení vodních min. V březnu 1944 pak prošel kurzem útočného boje v severním Skotsku.

Zařazení k Force 399

Adolf Navrátil byl téměř o generaci starší. Narodil se 16. 6. 1901 v Radkovech poblíž Holešova. Jako dobrovolník sloužil ještě za první světové války v roce 1918 v rakousko-uherském námořnictvu. Propuštěn ze služby byl koncem října 1918 jako námořník 4. třídy. Po návratu do vlasti se stal krátce příslušníkem československého pěšího pluku 3. I nově vznikající republika se však záhy rozhodla využít jeho

zkušeností z plavby. Již v červnu 1919 byl zařazen do československého válečného loďstva pro Dunaj v hodnosti námořníka. V prosinci 1921 dosáhl hodnosti svobodníka. V březnu 1922 byl pak propuštěn do civilu. Plavbám po Dunaji se ale věnoval i v obchodním loďstvu. Pracoval jako lodník.

Po okupaci Československa i on odešel do zahraničí a v polovině května 1941 se dal do služeb britského válečného královského námořnictva. Sloužil na základně Milford Haven ve Walesu. Počátkem listopadu 1943 byl povýšen do hodnosti podporučíka.

Na konci dubna 1944 obdržel společně s Jaroslavem Vránou rozkaz o přeložení k britskému Ministerstvu letectví. Oba prošli dalším sabotážním a bojovým výcvikem ve Skotsku a následně i u britského námořnictva. Přes Káhiru se v červnu 1944 dostali do jižní Itálie. V Tarantu prošli vzdušným výcvikem a byli zařazení k Force 399. Jednalo se o jednotku britské zpravodajské služby SOE pověřenou prováděním operací v Maďarsku, Jugoslávii a Albánii z letišť ve Foggii a Bari.

V té době již naplno běžela operace Gardening 205. bombardovací skupiny RAF. Letouny tohoto uskupení shodily během čtyřiceti letů do Dunaje více než třináct set min. Válka o přehrazení této pro Německo životně důležité zásobovací cesty se rozpoutala naplno.

Vysazení se skupinou Katarakt

A právě její součástí bylo i vysazení skupiny Katarakt (Dolphin). Kromě Navrátila a Vrány ji tvořili ještě Britové, konkrétně kapitán A. Franks a seržant J. Roberts. Jejím úkolem bylo na místě se přesvědčit o účinnosti leteckého minování Dunaje magnetickými a akustickými minami, provádět sabotáže v prostoru Železných vrat a sledovat říční plavbu a náklady německých lodí v této oblasti. Se sabotážní činností jim měli pomáhat jugoslávští partyzáni. Vrána plnil v této skupině, podobně jako Navrátil, funkci pátrače, znalce místních poměrů a tlumočnicka. Kromě

angličtiny totiž částečně ovládal i rumunštinu, srbštinu a němčinu.

Skupina byla vysazena v noci ze 13. na 14. září 1944 u jugoslávského Negotina. Tato oblast se nacházela pod kontrolou jugoslávských partyzánů, a tak výsadek seskočil v uniformách. Okamžitě po seskoku se spojili s britskou misí. Velitel skupiny kapitán Franks začal budovat základnu mezi obcemi Dobra, Milanovec a Turnu Severin. Problém byl ale v tom, že v té době drželi většinu lodníků z Dunaje různých národností (konkrétně 72) v izolaci jugoslávští partyzáni 25. divize. Vrána s Navrátilem se tedy museli přemístit do okolí obce Krokočevac, kde se měli setkat s lidmi, se kterými spolupracovali v odboji na počátku války. Právě od nich se snažili získat důležité informace o zaminování Dunaje, počtech a místech potopených lodí. Díky svým vojenským znalostem a znalostem místních poměrů je dokázali analyzovat a vyvodit z nich odpovídající závěry.

Po dvou týdnech úspěšné činnosti byla ale tato skupina vyzrazena. Odbojová jednotka byla v prostoru Brza Palanka napadena výraznou německou přesilou a rozprášena. Jak Vránovi, tak Navrátilovi se ale podařilo překročit Dunaj, dostat na rumunskou stranu a následně se probít k postupující Rudé armádě. Po přesunu do Sofie se přihlásili na spojenecké kontrolní misi. Ta zajistila jejich leteckou přepravu do italského Bari. Poté se vrátili do Velké Británie, kde je osobně přijal prezident Edvard Beneš. Za úspěšné ukončení mise byl Vrána koncem října povýšen na nadporučíka. V únoru 1945 bylo oficiálně ukončeno jejich přidělení k SOE. Nadporučík Vrána byl zařazen do resortu pro válečné plánování na našem exilovém ministerstvu, kde pracoval až do konce války.

Text: Vladimír Marek, foto: archiv autora

Rumunsko s jeho naftovými poli bylo cílem častého bombardování Spojenců.

Významný podíl při kladení min na Dunaji měla 40. bombardovací perut.

Z italského letiště Foggio odstartoval letoun se skupinou Katarakt.

Vnitroresortní sbírka ke Dni válečných veteránů

Vážené vojákyně, vážení vojáci, vážení zaměstnanci resortu Ministerstva obrany, v říjnu a listopadu organizuje Vojenský fond solidarity prostřednictvím vojáků – dobrovolníků veřejnou resortní sbírku při příležitosti Dne válečných veteránů, jehož symbolem se stal květ vlčího máku.

Za dobrovolný finanční příspěvek do pokladničky Vojenského fondu solidarity dostanete květ vlčího máku, který ozdobí Vaši uniformu či civilní oděv v období, kdy si připomínáme tento sváteční den.

Děkujeme, že skrze Vojenský fond solidarity podpoříte naše vojáky a jejich rodiny, které se dostanou do těžké životní situace.

předsedkyně výboru Vojenského fondu solidarity
brigádní generálka Mgr. Lenka ŠMERDOVÁ

DÍKY VÁM MŮŽEME POMÁHAT

číslo sbírkového účtu **44665522/0800** variabilní symbol **918**

MIMOŘÁDNÁ NABÍDKA DŘÍVÍ NA OTOPI ZAMĚSTNANCŮM RESORTU OBRANY

Vojenské lesy a statky ČR nabízejí zaměstnancům resortu obrany a organizací, které pod MO ČR spadají, možnost odběru vyrobeného jehličnatého dříví z kalamitních těžeb na otop

■ Dříví v 2-metrových délkách k odvozu z manipulačních ploch:

Cena: 480 Kč/m³ bez DPH

■ Štípané palivové dříví v délkách polínek 23–50 cm na skladě v Bochově (Karlovarsko):

Cena 750 Kč/prostorový metr sypaný (včetně DPH)

Možnost pomoci při zajištění dopravy.
U štípaného dříví z Bochova při odběru kontejneru (4500 Kč s DPH)
možnost dopravy do 10 km za 700 Kč (+ 36 Kč za každý další započatý km)

BRDY
Středočeský a Plzeňský kraj
Miroslav Vaněk
605 206 740
miroslav.vanek@vls.cz

BOLETICE
Českokrumlovsko
Vladimír Popp
605 206 767
vladimir.popp@vls.cz

HRADIŠTĚ
Karlovarský a Ústecký kraj
Marek Pencák
605 206 794
marek.pencak@vls.cz

RALSKO
Liberecký a Středočeský kraj
Vladimír Louda
605 206 815
vladimir.louda@vls.cz

BŘEZINA
Jihomoravský kraj – Vyškovsko
Petr Korhon
731 549 396
petr.korhon@vls.cz

LIBAVÁ
Olomoucký kraj
Miroslava Kandlerová
605 206 848
miroslava.kandlerova@vls.cz